

Comedia en 3 actos

y en verso

original

de

PRIMAVERA y TARDO.

1076

M. Cruz y Calderin.

Acto primer.

Journal

GRIMMANERA

Primavera y tardó.

Comedia en 3 actos

y en verso

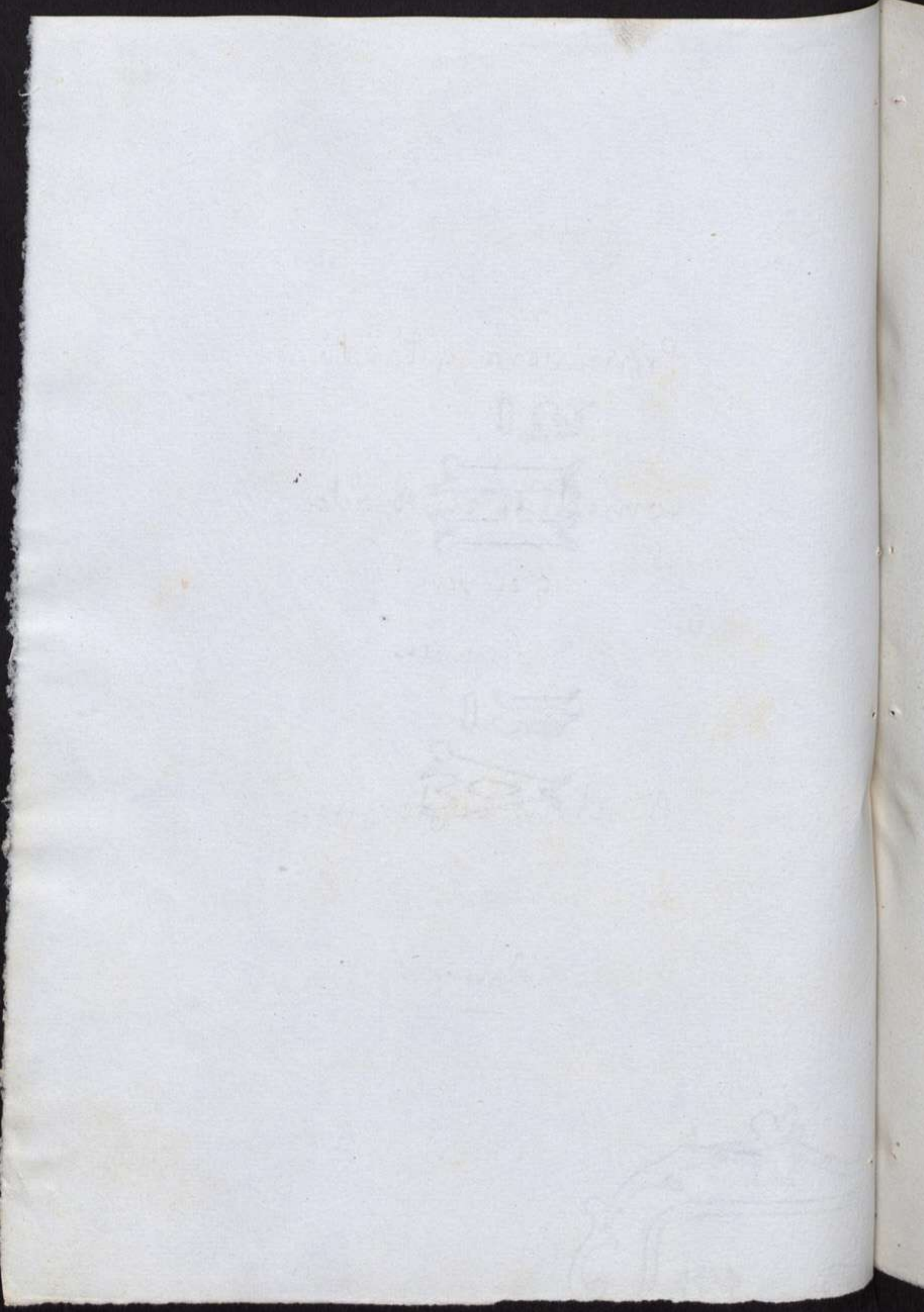
original

de

M. Aris Arderius.

Retiro.

—
1879.

Personatjes.

=

Sra Pons

Elvireta. (sa filla)

Rosalia.

Felip.

Un criat. (no parlar)

=

L'acció passa en Barcelona.

Epoca - 40 anys endarrera.

Dreta y esquerra - Las del actor.

=

Leaves

Two rows

Plants

Leaves

July

Plants

Leaves
Plants
Leaves
Plants

Acte primer.

=

Sala pobre. Mobles modestos.

Una calaixera antiga al fondo,

una tauleta de cosí en pri-

mer terme, un altre de mes

gran à la esquerra. Porta à

la dreta, finestra al costat, por-

ta à la esquerra y altre al

forro, es de la entrada.

=

Escena 1^a

Eliveta.

Entrada

= (Sola y acostada a la tau-

estada de la llengua.)

"Quina sorpresa més gran

pera la pobre Dolores;

el que va caure a sos peus

no n'era d'altre que en Cosme."

Parant de llegir.)

- Oh! n'estava ben segura

que vindria aixís de prompte.

Sempre passa lo mateix;

nils perills... pero tots tornan

151
per crumpli 'ls de las novelas -

(Per la novela)

Es bonica. m'enamora,

y després hi simpatiso

molt mes que ab un altre; 'l doble.

perqui à mi m' passa l' mateix

que passava aquesta noya.

Soleta ab la seva mare...

sens recursos, quasi pobres...

vivint de lo seu treball,

no acceptantne ben resolta

cap partit per ser fidel.

com ho he jurat, à l'home

qu'en busca d'una fortuna

molt lluny de sa patria 's trova

... (brossa i llegir)

" Oh, tu, la meua estimada "

- ell li deya a la Dolores -

" aquí tens quant he adquirit,
tot es per tu, per tu sola:

aquest titol de Condessa..."

... (Interrompint la lectura)

- Fins Condessa... que ditposa!

Casarse ab el que una estima,
riquesa, esplendor y joyas...

Sempre es així en las novelas...
es clà, arreglantsho com volen.

Mes ¡perquè no in pot passar

lo mateix que a la Dolores!...

Va comensar estimant,

el marçà, plora que plora...
 Ja tinc jo 'l començament,
 falta 'l final, poca cosa...
 Algú vi... Serà la mare.

(Amagant 'l
 llibre y agafant
 roba del cusidor per
 aparentar que cus.)

Slegirém un altre estona.

(Entra Rosalia.)

Escena 2ª

Clivata, Rosalia.

=

No.

(Entrant.)

Clorveta.

El.

Rosalía...

¿Com no t'has errat de casa?

¿vuit dias sense venir!

No. La tia qu'està malalta;

avuy se trova millor

y he donat una escapada.

El.

No te'n rivas desseguida;

tinch mes cosas que contarte!

No.

Ah! ¿Donchs es cert lo que's diu

pe'l vchinat?

El.

¿Que's diu?

No.

que t'casas.

El.

Si, y no.

No. - ¿Com s'entent?

El. - Nervàs.

abreglat del tot estava

per aquest vespre à las set,
y al present ja no se'n parla.

No. - ¿Y ab à qui?

El. - No sabs? Don Felip.

(Veient qu'ella no li

entendria.)

Si, l'amo d'aquesta casa.

No. - ¿El metje?

El. - Ja ho es de metje

pero ni cura ni mata,

no u ha de viure y no u fa.

Sembla un jove molt amable.

Q. Que t' diré, no hi trovo res
en tot ell per agradar-me.
No es un talent, ni es cap tonto;
no es guapo ni lleig, pro in passa
que sense ser antipàtich
no hi simpatiso mirant-me.

R. Que importa? si es un bon home
es la millor circumstancia;
lo esencial per un marit,

Q. Oh, si, pero com trobar-me
el medi perquè l'estimi,
jo que visch de la esperansa
de casar-me per amor,
jo que in moro si aquest falta!

R. Ah, tu pensas!...

El. Ab tot' hora,

No veus en la meua cara

las manifestas senyals

de ma tristesa, de llagrims?

No puch dormir, no sossego,

eterna ferresa 'm mata,

y goso en tant... Si sabias

lo sufri aixi, quin goip causa!

No. Es veritat... elles perque dar

a Don Felip esperansa?

El. No so jo; no per ma vida!

Y com poder?... Es la mare

que li trova qualitats.

Es cert que te aquesta casa

y molt dinè... y com la dona

nostre estat la te espantada,
no te altre afany que ser rica;
aixís es que tot s'ho gasta
en bitllets.

No. És que hi ha nimeros
que may surten.

El. Pels seus parlas.

Es per po qu'ella s'ha dit,

de rifas desenganyada,

buses un ricatpo per questa

y la grossa se'n ve à casa.

Elles jo que sí que l'amor,

no l'diré, la ditpa guarda,

després de dubtà una estona,

de derramar moltes llàgrimes

hi pres la resolucio
 de remetre-li una carta
 posantli que no l'estimo,
 que es inutil lo cansarse,
 perquè may podré estimarlo;
 en fi, que no vuy casarme.
 La cosa no te veney,
 acabo d'enviarli ave..

Y veus? ja duya 'l vestit
 que vaig estrenar per Pasqua.
 Tot vestintme...

Qu'era dony?

Ab las set, no falta gayre.

Has fet bé; noya, molt bé
 lo millor per mi es ser franca,

contarho tot. al corq. tot

El- ... No li he dit
tot! Cal... y menos à la mare.
Ab tús si puch confessarho.

Després d'assegurarse qu'
estàn solas.)

Estimo...

No- ... Si...

El- ... Ab tota l'ànima

No- ... ¿Es possible?

El- ... ¿bipo t'admira?..

No- ... No... perquè 'l mateip me passa.

El- ... ¿Y no me ho deyas?.. dolenta...

(Posant dos cadiras ben
juntas y asentantse)

Conta, conta que m'agrada,

tot m'ho diràs, jo l' mateix,

primer l' una, després l' altre.

El meu és jove, molt guapo.

parla ab un fochics amable.

No-son las seuyas del qui estimo

Uns ulls negrissims, cor d'angel

cabell sedós, tot rissat,

com l' Oscar aquell d'obrada.

No-Com el meu, oh! quant s'hi sembla!

El- Es natural la semblansa;

-Tot d'una se semblan tots los qui estiman.

¿Llegeix novelas, no adolla?

Y com se't va declarar?

No- No s'ha declarat encare.

Uab. Torichs qu'espera' a otros

ho- registau l'oj. vens a l'ivellari jo

entho us havem adit caper paraula.

U. esp. Torichs de que'u dius estimar?

el. Oh! No som aipis nosaltres,

benim senyas convingudas.

l'esp. Boca'l violi... ab una gracia!

aquella causo tan tendra,

que hi gosas cayente lagrimas!

el. "Cert qu'ies un fer torment-

lo mal d'ausencia?" - B

novita - Bipò vol dir que ha arribat.

"Estàs sola? Puch mostrarme?"

- Jo me'n corro a la finestra

no be acabo la tonada. - at

"Cert qu'es un fer torment
l'anyorament."

- Que vol dir: "No puch sortirhi
t'has de mortificà - aguardat"

- A més d'això us escribim
quant se presentan obstacles.

Ro. Quina cosa mes bonica
te de ser lo rebreer cartas.

El. Ja ho crech, tant a la segura
y sens perill de cap classe
Com escriviers dos que's vulguin
no hi ha ditpa comparable.

Per mes tímides qu'ell tinga
lo que sent pot expressarte;
tú no't tens de tornà roja

ni d'abaixar la mirada,

y després si un jo t'estimo

te pronuncia cava à cava,

en que tinga mes dolor

que la mel aquesta frase

no la sentis, se desvanix,

ell se l'emporta quant marxa:

més escrita, en que se'n vagi,

del paper no pot borrowla.

y la sentis tant com vols... sempre

que à llegir tornis la carta.

(Cambiant.)

Te ensenyarè las que tindrè;

verràs si'n sab d'espliar-se.

Quin ardor — quina violència —

passió mes ben expressada —
 un foc... fins crema 'l paper,
 no mes tocantlo l'abrassa.

Mentres que no me las trovin —
 tinc una por de la more.

fa dos dias que regira
 tot lo pis.

Ro. — ¡Hont te las guardas?

El. — (Senyalant la entranyera.)

el segon calaix de dalt
 dessota la roba blanca.

Ro. — ¡Vols que jo me las emporti
 las amagaré per casa?

El. — Si; 'm faràs un gran favor,
 vira, anemsen à buscarlas.

... (el moment en que ho-
... talia vapor abaraca se
... sent tossir.)

Espirat, calla, no't moquis.

Ro- que?

U- (Parant atenui')

He sentit tossi.

(Veyent qui entra la
Dra Poma.)

Ro- Pa mare.

(Entra la Dra Poma
poch a poch, al veurer
a Naulia, mostra desa-
grada.)

Escena 3^a.

Mateixas. Pona.

=

Po. Bipis; just, sempre parlant!-

Po. Com li va! ja'ls veig tots bons.

Po. Bu per qui! que vens a fer!-
com sempre, a durli librots!

Po. No mes l'hi vinguda a veure.

El. Be de menestè uns patrons.

Po. *(Ab la Dra Pona)*

Ho ven!

El. Mira, entra al meu quarto:

un rotllo de papers grochs.

(Entra Rosalía al quarto de la

(dreta.)

Po- Que'n pert el llegir de noyas,
està clar, o ho creuen tot;
els ho pintan tan bonich...
y com que no tenen mon...

Al- ¿La carta?...

Po-

(Suspirant.)

¿Si ho has volgut

jo be t'hi predicat prou.

Desprecial avuy; l dia

del casament; oby, cap boip!

Li he baixada, no eva à casa;

quina beguda Senyor

aixis que arrioi y li donguin!

Ho tens de plorarho molt,

mes tota la culpa es teva
pe'u pene dirás.

160

El-

¡Oh, no!

No-

(Sortint del quarto ab
un rotlle de papers.)

No ho cregui; en tota la vida;
jo hi poso las mans al foc,
no es la seva mitja tronja.

Po-

Batpillera; tavalst!
¡a u'a tu qui t'hi demana!...

El-

Lo molt amigas que sou.

Po

Ja't davau pa las amigas
quant tu no 'u tingas.

Po-

aby, prou.

y coca y tot.

Po-

(est incredulidad)

Si...

El-

Ja ho sé.

Po-

Escolta noya.

No-

¿Que vol?

Po-

¿No hi ha feyna a casa teua?

No-

Molta, y tota la faig jo.

Po-

¿Estante aqui conversant?

No-

Es que'm queda temps per tot
ja hi conegut la indirecta.

Deu... ja me'n vaig.

(cantant)

El-

Bu, ls patrons

tornals avuy.

Po-

D'aquí un quart.

Po_ (Ja tornava un altre esp.)

Pl_ (Vaig a Novalia)

(Pindre amarradas las cartas.)

Ro_ (Vaig a Elveta)

(Constancia.)

Pl_ (Fins a la mort.)

(Ab. y ab intencio.)

Que baixis ben desseguida.

Po_ (Impaciencia.)

Pucave no?

Ro_ Estiquin bous...

(Sen va Novalia da

deuys. Pona la ca

seguint ab la vista y

rodant el cap.)

Escena 4^a.

Pona. Elvireta.

=

Po. Quinas noyas las d'avuy,
no eram aipis al meu temps!..

El. (còstantze y acari-
ciandola.)

¿Qu' està enfadada?

Po. Donchs no..

Desprecia tant be de Deu
un porvenir tant brillant...
un jove lo mes cunplert,
tant amable!..

El.

(Mofantze)

Po. ^{! Molt amable!}
 Si senyora, si que ho es;
 ho dirà tothom que 'l tracta;
 la dona que s' casi ab ell
 ne farà tot lo que vulgui.

Pl. Com que jo no 'u vuy fer ve.

Po. ; Y que 'u tens poch de judici!

Se troba per un inert
 una bona proporció
 per està al mateix que un peip
 al aygua, y la desprecia,
 y consumat, y pateix,
 y torna à agafar l' agulla,
 y no parís ni un moment,
 y per dinar y per sopar

Jes sopas si tens pa-sech.

U. Creuria qui la sentis

que aquest home es en pigre!

Po. Be cinch duros cada dia...

Per no'ls guanyas ab un mes

De que fa mals avanys!

trovar cinch duros, Déu meu!

U. Y un home que no s'estima...

Po. Bah... una filla ben creyent

acaba per estimar

al home ab el qui s'unix

sobre tot. tenint cinch duros.

U. Casarme pe'l interes!

Po. No; filla; pe'l capital,

y quant tinguis lo meu temps.

si poguessis tornà enrrova
 no t'hi pensarias gens;
 llavors no seràs bonica,
 si t' miras te'n faràs creus,
 y per marit no aplegas
 l'home mes tonto y mes lleig;
 sentiràs no haver cregut
 punt per punt los meus consells;
 te'n penediràs de veras,
 pero no hi seràs a temps.
 Per enriquirse una noya
 lo medi es un casament
 que ha de fi en la primavera
 de sa vida i'ls anys primers;
 puig que la fortuna corra

mes depressa que no l vent,
y per podè aconseguir-la
es precis dur per tot pes,
sols deu anys a cada canua,
tenir-ne vint, tenir ls teus.

El- Lo que penso ara a vint anys,
a cinquanta pensari

¿Cren que en gènit y caracter
se cambia per complet?

¿que quant sigui vella, m torni
interessada?

Po-

Si, ho crech.

Uy mare... no sigui aixis,
s'equivoca de valent.

Entre ls homes, es possible,

mes nosaltres, que ha de ser!
 las donas en general
 no las tenta l'interès,
 y pe'l que respecta à mi
 ni menos hi penso gens.
 Salud, pobresa, alegria
 y la libertad sens preu
 de disposar de mon cor;
 veliaqui lo que pretench.

Pò- ¿Donchs, digas, desventurada
 que tu estimas?

El- Si, ben cert.

Pò- Ya ho tenia de prevenir:
 ¡y à ti aquí? Veyam: qui es ell?
 Una vata d'escriptori,

un pipatrel·lo, un cap vert.

El- Millor que tot lo que s'eregui;

un artista de talent

que ha sortit per fer fortuna,

y que à no tardar molt temps,

virerà carregat de gloria

y ab mes milions que cabells.

Po- Si, l' mateix que l' nyiqui nyogu
d'aquí l' devant; en Rafel.

també diuen qu'es artista

ave d'alpo tothom n'es,

ja fa sis mesos qu'es fora

per ferse rich, ¡ay pobret!

no s' veurà may quatre duros.

El- (¡Si sapigués qu'es el meu!)

Po. *sur les escaliers* (allant vers la fenêtre)

Calla... la finestra oberta...

... ja haurà tornat segons veig.

U. *de la porta de fora* (Prouvant mirar d'insistentment a la finestra)

(¿Ell aquí?... Si, no hi ha dubte:

tant prompte!.. Gracias al cel,

ainò es que ja ha fet fortuna.)

de la porta de fora (est molt mirant.)

Mare, aquesta nit...

Po. *de la porta de fora* Si, que?

U. He tingut un somni...

Po. *de la porta de fora* Buens.

U. Mes remacs!... que no ho creu!

Estavan ab una casa

qui

com el palacio del rey;

ab uns mobles, ab un lujo...

tot nostre, no de lloguer...

fius un cotxe ab dos caballs...

(Deyent que se mare ja

un gest de inmoderació)

Deurà com tot ho tindrem

Po. Estrenyo bé, que no't fugi,

y mentre us baixa del cel,

cis per enllestir la roba

y tornar-la aony mateix.

U. ¿obquest vespre?

Po.

Desseguida.

U.

Uy...

Po.

Demà us cau el lloguer

y en tot casa no hi ha un duro.

Q. Tant lluny y vèstem à peu...

Po. (Posantse las ulleras
sentantse y agafant
la mitja.)

Oh, filleta, com que l'cotpe
que has dit, encare no l' tens...

(Començant à fer mitja)

No tindrias de cosir

ni jo fer mitja, creyent:

Dés, un partit com Don Felip...
cinch duros...

Q. Bó, ja hi tornem.

Sembla la causó enfadosa.

(Quant ella vegi en Rafel

ab tants de diners com l'altre,
tot cambia.)

(Se sent de dins a
l'indret de la finestra
una veu que canta a-

companyada de violí i

hermosa romanya "d'

anyorament".)

Que sento... es ell!

Nostra senya convinguda.

Po. ¿Han trucat?

...corch (Trucant a dins.)

El. ¿Està el senyor Miriu.

Po. ¿Ja se'l qu'es.

... (Absantse)

La contesta de Don Felip.

(Cornan a Kruen. abb
erit fort.)

Ya va.

(Abnautren.)

Sembla'ls falti temps.

(Sen va per la porta del
froc. ebipin que ha sortit
s'aba l'iveta, llavors la
ven acaba los dos versos
ultims de la romança.)

Escena 5^a

Oliveta.

=

Deu.

(De dretre.)

" Cert qu'és un fer torment
l'anyorament!

Ol. És ell... el cor com me bat...

(Obrint la finestra)

No sé'l que'm passa.

(Obrint la finestra tres
lo cap enfra.)

Rafel!...

Be torno à veure... que ditpa...

De contenta no m'hi veig...

Parla mes baix, si us sentissiu...

¿M'estimàs sempre... no es cert?

Sempre... n'estova segura!

¿Si jo t'hi sigut fidel?

No's demana... ni ho contesto...

Mentres visqui, amor etern...

Provas que m'hi fet mes maea...

¿Que no ho era prou?... Dolent!

Obre semblas tot un home,

la barba que t'està bè...

De noyas que n'hauràs vistas?

¿Cap com jo? Damos, no ho vech,

Abdulador!... Y a propòsit,

¿has vingut rick? - No t'entend.

¿Ni un quarto? Mes pobre que antes!

Bonchs de sortir; que n'has tret?

no saber tenir fortuna...

sembla que ho fassis espri!

Sols te queda l' meu amor!

& asseguro... estas ben fresch.

(Pobre picot! Sense un quarto!

Ho veig mal!... La mare, adieu!

Tancant la finestra

ab una anelada y

anantseu corrents a

seures. Entra la fra

Pona carregada de

capas y paquets.)

=

Escena 6^a

Olivera. Pona.

=

Po- Endavant, veigas quin altre!
Sabs que passa? No ho dirias...

U- ¿Que?

Po-

(Ensenyantli las
caixas que deposita
sobre la taula mes
gran.)

Po- ¿No ho veus?

U- ¿D'hont ha sortit?

Po- Es un regal... de Princep.

U- ¿Per nosaltres?

Po- Donchs... per tu

U- Mes; de qui?

Po- Qui vols que sigal

Abi's comprenti; de don Felip

U- (Sorpres.)

Don Felip!... Que significa?

Po- Que l'home arreglant la boda
ha estat fora tot lo dia;

que encare no ha anat a casa
que la carta no l'ha vista.

U- (Sèria)

Debia ferho entornar.

Po- No hi gosat. Se necessita
mes valor del que no tinch,
y després, que vols que t' diga,

tals franqueras ab un criat 170
sembla qu'es poca politica

U-

(Abstantze a la
taula.)

¡Oh!... te criat!...

(Cambi.)

¿Ho tornava?

Po- Quant tinga algu, desseguida.

U- S'ha de fer, no vuy que's pensi...

(Desembolicant un
paquet y estenent
la roba.)

Es una cosa molt rica.

Po- No ho toquis, no es per nosaltres.

U- Per mirar no faig cap crimen.

(Desfent paquets.)

Duy veure si ha tingut gust
per ves mes...

Po-

El que vols riuret
de don Felip... pero l'home
no te'ls mils del teu artista.

El- (Justament quant... oby, Royel
tinch el cor tot fet a nicas.)

(Mirant altre
ruba.)

-Sempre estarà be el vellut.

(Destapant una
capça.)

Po-

Mà, noya, la mantellina
que'n deu valer de pessetas.

Es que va que la desitjas?
Que t hi fons!... Y com se posa!

U- (Posantse.)

Donqui... Ven! Es fa que vinga
crusada - per qui l devant
Encenqui l llum.

Po- (Encenent un quinquè)

Dessegrida
es fosen que no te n adonas

(ebb lo quinquè encés a
la mi se la mira.)

Que be t'esta! Qu'ets bonica!

U- Van be a tothom!

Po- (Dirant lo quinquè sobre)

No à tothom.

(brayent d'un ostruc
una soguilla.)

No t'hi vist may en soguilla.

U.

(Privant de que li
posi sa mare, perquè
la destorba de arregar

Ja me la posarè, esperis...

Po.

(Sopresant.)

Si p. que pesa!... Es ben maciso!

U.

(Des qu'hi sabut sa desgracia
mes m' enamora y cautiva.)

Be una agulla, (Monta y tot

t'estimare.) c'èpi una mica
se decanta, y fa elegant.

(Viure sens ell. .. Impossible!)

Po. Ah si t'veyas! De senyoras
ja 'u poden venir... que vingau
ay Senyor! de ser com tu
alguna cosa davian.

(Trayentlas d'una
cassa.)

- Més puntas...

U. Sou pe'l vestit
de vellut... u'hi ha per guarnirne...

(Estremenblas.)

Si... de dalt baix.

Po. De dalt baix!...

N'haurias sigut Oliva
de ditposa ab aquest home.

(Continuant arreglats)

Y pensà, - es lo que m'irrita, -
que serà tot per un altre.

Ql- ¿Per un altre?

Po- ; Y doncs filla!

don Felip va adelerat

per casarse, li precisa..

tot el gasto que te fet

d'aquest modo l'aprofita...

¿Sabs qui'm crech que'l pescarà?

la noya del senyor Quirse,

el notari del cantó,

la...

El. ¿Qui vol dir, la Franéisca?

Po. Si; no'u fa poch de papers

El. (Pronunciant.)

No'u treurá res, la benigna,
es envejosa y coqueta.

Po. Si t vejes ave vestida
de segur que del disgust
ne treya una malaltia.

¡No't pots creure l goig que fás!
(Sorríent.)

El. Quasi ho creuré.

Po. Vuy que ho digas.

Arivé á busca l mirall
y ho veurás.

El. Si.

Po.

Desseguida.

(Entra al quarto de
la izquierda.)

U. Un altre que no fos jo
ab tot aipò se capgira.

Més, las riquesas no m' tentan.

Sò molt constant, ell m'estima
pro es tant pobre l'infelis...

Calla, un brassalet, com brilla!

(Vista.)

Ab una edad tant avansada

la mare de tot se priva,

y tenir de treballar...

(Contenta.)

Ab!... lo mateix que t' volia!

quin collaret mes preciós,
fins el somiava!~

No-

(Sortint ab un mirall

y posantli a guantantlo ella

al devant d'Elveta.)

Bè, mira!

U-

(Mirant y admirant.)

Quina elegancia... que bè...

(Comensada.)

¡Potser so una mala filla!

(Quant se ha mirat o be

o comensa, ha entrat

poch a poch Don Felip,

sense que elles se n'

adonynin.)

Escena 4ª

Mateipas. Felip.

=

Fel. Del bon gust y l'hermosura
es l'imatge mes perfecta.

El. (Surpresa.)

El, oh!

Po. Don Felip...

Fel. (ab. born.)

No's mogui,
creguim a mi, l' que vol veure
no val pas lo que mirava.
i Es galan dit per un gendre.
mes el dia que un se casa

no ha de fer la cava sèria.

175

Po.

Joan-ricard de;

(Estimullada no sabent
que div.)

¿Com - ha entrat?

Fel.

Sense trucar,

jo las volia sorprendre...

(Festiu)

Un marit per tot se fica...

Hi trovat la porta oberta...

Po.

(No sabent que div.)

Me creya haberla tancada.

El.

(Per ajudar à sa
mare.)

¿Y vostè... ve?

Fel.

Yo, Oliveta.

a buscarlas.

U. ¡Oh buscamos!

Lo. ¡Com!

Zel. (Brazantse l'vettutje.)

Oh, ja es l'hora; que's pensar...

(Brazantse l'vettutje.)

Lasset al mitj de la ratlla.

El capella ja s'espera

y tambè ls dos testimonis,

los unichs que la sort tenen

(Ablluvia.)

de sentir com divà 'l oi,

(Rialler.)

a mes de la sogra... y gendre.

Vostès van dir no convidi,

suprimir-sepi t'ota festa,
 ni cotpes se necessitan
 al costat terint la iglesia,
 hi anem, ningú se n'adona,
 cinch minuts y cosa llesta.

(Justiu.)

No m'hi separat del tracte
 cunpleixo al peu de la lletra.

El.

(Baix a sa mans.)

(No sab ves.)

Po.

¿No li han donat
 ave al entrà a casa seva?...

Tel.

Era difícil, senyora
 no hi estat desde ahí vespre
 sortint d'aquí...

El-

(Daiç a sa mare.)
(No l'ha vista.)

Po-

(Daiç a Elvira.)
(Se li tè de dir.)

Jel-

(Abdonantien de la seva tur-
baçio.)

¿Que tenien?

(Ab pesar com si hi atinés
ab la cançó.)

Ja!

(A Elvira.)

El no havi dormit a casa
esto que la fa esta inquieta?..

El-

Oh! no..

Po-

Fugi... vol callar!

(cb Poma ruller)
 No dissimuli, es l'objecte.

(cb Oliveta)

Caluis, contavi la causa.

cb l'entra a casa ahí vespre

sortint d'aquí...

Po. No ha de dirho.

Ld. Si senyora, val la pena.

Donchs si, tornanhi, al entrar

portan un parte que m' deya

que l'oncle de Sabadell

s'havia mort de repenta;

preneh un cotxe, me n'hi vaig,

y quant soch allí, m'entevan

que'l seu heren m'ha nomenat;

que m'heipia tota l'herencia.

Po. ¡Ay, Déu lo tinga en la gloria!
Dévia se un bon subjecte.

Jel. Gernia del pare.

Po. ¡Y molt rich!

Jel. Uns dos mil duros de renda.

Po. ¡Carani! ¡quant es cada dia!

Jel. Cinch duros... cosa modesta

Po. (Al lliveta.)

(Ja n' té deu, zents?)

U. (Paip.)

(No so sorda.)

(Alt ab tenor i intenciu)

¡Los seus propósitos no altera
aquest cambi en sa fortuna!

¿do que pensava... avuy pensa!

Fel- No!... mes resolt estich ave.

Po-

(Respirant ab satisfacció.

Lo no de Don Felip la

deixa clavada, mes se

reposa al terminu ell

lo vers. Uiva sorpren

notantse aip's intemp

los cantis.)

Y quina delicadesa!

Fel- No ho alabi... Ho faig per càcul...

no'ls hi costarà compèndrem...

Yo só d'un caràcter debil...

se m' imposan ab frequencia,

be prou se m ven en la cara.

que no la faig de respecta,
y una dona distinguida
per diners o per noblesa
de la casa fora l'amo
siguent jo un curo a l'esquerra;
mentres que una noya jove
humil; senzilla, modesta...

Després si m'he decidit
per sa filla l'Oliveta
mes que per las sevas gracias
ha sigut per sa ignocencia,
obquesta cara no ment,
la candidis s'hi revela.

(Oliveta baixa ls ulls,
lo que requier ho diré.

(lip ab conveniment.)

No sapiguentho sa mare,
ni menos d'amogot d'ella,
s'ha atrevit a tenir amors...

Po. No s'ha atrevit, ho pot creurev.

El. (Pobre Rafael!)

Del. N'estich cent.

(Ab bona senyalant a l'home
qui esta pensativ.)

¡Ven los ulls!; quina modestia!

(Content.)

¡Bipi un marit es felis;
tinch seguritat completa!

Po.

(Daiy á l'artista.)

(Es precis desenganyarlo.)

U.

(Daij à sa mare.)

(Digali vosté.)

Lel.

(Despis de butpaquiyar

dragente un paquet que

desembalien.)

Ouy qu'ella
eclipsat deiji à tothorn,
que sols mirarla sorprenga.

(Ja desembalien l'estuij)

l'altre à l'isteta.)

¿No ha trovat qu'en los regalos
hi faltaba aquest objecte?...

Lo.

(Prement l'estuij)

obrinth.)

¡Quina agulla de diamants!

U. (Y no es lletg!)

180

(Passa al costat d'ell.

deipant a sa mare, aipò

maquinalment.)

Del

i qui va, que 'l gendre,

diu vostè, no pensa en mi?

(Donantli una espulsa)

per demostrarli que s'erra---

Po- ¡Uns rosaris!

(Passant al costat de l'invitat.)

Mirat noya.

(Contentíssima.)

Cada grà 'l forma una perla,

¡veus! la cadeneteta es d'or,

no 'ls te millors una reyna.

Po.

(Vaig à sa filla.)

(Digali tu, jo no goso.)

(Passa al altre costat de

Don Felip. que queda al
mitjà d'elles dos.)

Tel. Per últim la gran sorpresa.

Po.

(amb curiositat.)

Deyanique?

Tel.

(rient.)

No ho porto sobre
mes no està lluny y i pot veure.
L'oncle que sabia viure
era amic de conveniencies,
que tinguis cotxe, diari,
no té de sí una estranyesa;

ave a' hi incantat de seguida,
hi he vingut, y a baix espera.

(Corre l'ovella a la finestra.)

(Desde la finestra s'ab gran
estramiu de alegria.)

Ql- Mm, un cotxe, un cotxe nave.

Po- (Boa filla tot vivant
desde la finestra.)

Detraqui l'ovella qui'm deyas.

(Content.)

¿M'ha somiat?

Po- (Ab dificultat.)

Si... dintre un cotxe.

(Ab rialla forada com si
valguis dintre ab brometa.)

ab... els vint duros de verda.

Del. N'hi posa deu més.

El-

!Mare!

Del-

(Justiu.)

Ja'ls tindrem, diu que las respres
maduran ab palla y temps.

Per ave 'l cotpe es certesa.

(Si n va à la finestra.)

Bonich tronch.

(Mivant.)

Po-

(Ab intenció baix à El-
biveta.)

(Y la Francisca

que us's mou de sa finestra..

Calcuta quina rabiola

si us veges entrà a la iglesia!)

U. (Prou pensà... Estimo en Rafel
y l'estimaré... Oh, si... sempre...
Mes en qu'esperí cent anys
estava d'igual manera.)

(Al últim d'aquesta
escena desd'que s'parla
del estya, la senyora Poma
s'ha anat arreglant de
mica en mica. Ho porta
l'incensari gran y ara
s'ha acabat de posar la
mantellina. Lo que se.
gering ho diré baix y ra.
pit a Oliveta.)

Po. - (Jo ja estich, ell ve i que fem?)

El. - (Ab espr.)

(Me... sacrifico...)

Po. - (Contenta.)

(Ploreta!)

El. - (Abraçantre ab sa mare

g plorant.)

(Per voste... per voste sol...)

jo seve infelis.)

Po. - (P' ho sembla.)

El. - (Quant à ellor g vivant lo
vellatjo.)

Caramba passa de l'hora.

Quant vostès vulguin.

Po. -

(Decidida.)

Amnusen

(Quant van à entis entin)

Rosalin.)

U. Rosalia!

(et Delip.)

(Cap paravula.)

Del.

(Serpis.)

(Com?)

U.

(Vapit.)

(Li dirè.)

Bo.

(Dair à Delip per entevants.)

(Es batpilleva.)

F

Escena 8ª

Mateiros. Rosalia.

=

Ro-

(Ab lloreta.)

Que te'n vas?

U-

Surto... à comprar...

Ro-

(Un marit, un cotxe y venda!)

Ro-

Donchs me'n torno.

U-

(Breuolosa.)

Desseguida

viudre, no't moguis esperar.

Ro-

¿Y perque t'ha d'esperar?

Del-

(Ab riellots.)

Oh, secrets d'amigos.

U.

(Baix à Rosalie.)

(Gréme

las cartas mentres som fora.)

Po.

(et Rosalie aianten)

! Odèn!

(Mirant dret à la finestra.)

U.

(! Oby Rafael!)

Del.

(Content.)

(Ja el meva.)

Sinten tots tres. queda

Rosalie mirant com se'n

van, ab estranyesa.)

Escena 9^a.

Rosalía.

=

No puch entendre'l que passa,

sorti' ab Don Felip; perquè.

Ulla això no ho pot volè

deu ser obra de amenaça.

Tots estaban neguitosos

ab recel, ben clar que's veyà,

sa mare ab Don Felip reya,

ella te los ulls plorosos...

L'han feta sorti... ha plorat

'Doler las cosas per força!..

es inútil, no's pot torça

may del cor la voluntat.
 La mare dona importancia
 al diner per ser felis
 ella no s'ho even aipis
 porque estima y te constancia.
 Estimant, quant se pateix!
 Mes, al menos ella alcanza
 felicitat, sa esperansa
 ab sas penas comparteix.
 Mentres jo trista de mi...

(Alegre.)

Abre l'hi vist quant venia,
 m'ha causat una alegria...
 mes gran no la puch tenir.
 Tant de temps que fora estava

que no l'veya... y m'ha semblat
qu'al passar pe'l meu costat
fondo suspir epalava.

(Cantant.)

Ah, l'encarrech d'Elvireta

(cantant a la colatya.)

Lo segon colaire las tanea.

(Obrints.)

Dessota la roba blanca.

(Buscant.)

Si las hi trovan, pobreta!

(Allevant lo paquet.)

N'hi ha una bona provisió;

(Allevant per l'ocell.)

M'ha dit Fe las llegirè.

Donchs llegirlos puch ben bé
sens que siga indiserecio.

(Dintà 'l paquet ne ven

una y' fien los demés a

la butxaen.)

"Uiveta idolatrada
angelet del paradís..."

(Entre ella.)

¡Qu'es divins!

(Llegint.)

"Tols etpis

de ma pensa enamorada..."

(Parant de llegir.)

- Seria en lo meu torment
aquest lo balsam millor -

"È idolatro."

(Legint.)

(Parant.)

-Quant d'amor!-

(Legint.)

"Lo teu carinyo sabent
me calma lo que pateixo
y m' anima per lo q' va
contra tot la teva mà."

- Oh! obixo si que ho concibeixo. -

(Legint.)

"En va ta mare pretent
ferte casar per riquesa;
serà inútil, vana empresa,
tu m'has fet un jurament

à n'el que no pots falta
 ni faltaria, l'Elvira
 te constancia, no es coqueta,
 m'ho ha jurat, meva serà."

(Parant de llegir)

"Qui deu ser? Encara ignoro
 el nom del galan.

(Bombant el full.)

Pe'l cel!

ell!... no m'enganyo, en Rafel.

(Bombant à mirar la
 firma.)

En Rafel, el que jo adoro..

Oh! que hi fet... i que legitima
 contra mi, sort tant airada!

Yo n'estich enamorada
y un' altre es la qu'ell estima!

(*Presente cartas ab*

frases y leyendo unas)

"Ets tu l'inich amor meu."

(*Entrantne obrit.*)

"¿Idolatro...?" "¿Vuy?"

(*Parant de llegir.*)

-Si, si;

à dretas per ferre mori
à cada ratlla s'hi ven.

(*Apugniss.*)

ell' ofego... el cap se me'n va...

me falta ayre... no respiro...

(*Se'n va à la finestra*)

Ull!... Somrient quant jo deliro!

Oh! que no'm vegi plorà

(L'aparta de la finestra

tra mes à person

de serve l'uny, mira

dret à ella.)

Perquè me n'hi anat s'inquieta...

està trist... cara plorosa...

(Oh goig.)

per mi tot... Oh sort ditposa!

(Oh desfalliment.)

No... es creu que so l'Ulviveta.

Me signa... ensenya papès...

Judica que me ls vols da...

(Un paquet de cartes lligat

al meu pedreta com a l'escena)

¡Que!.. Un paquet... de que serà?

(Cullintlo.)

¡Ah! Contas... encare més!

(Entra Oliveta.)

=

Escena 10^a

Rosalía. Oliveta.

=

U-

¡Ya está fet el sacrifici!

(Entrant)

No-

(Sorpresa i aipujantze ls ulls.)

¿Qui? No ve ningú més?

El-

No;

la mare y...aquell... senyo
al prime moment propici,
ab dos amichs conversant
hi deixat abair la entrada.

(Estant la seva kurbada.)

Mes, ¿que tens? tu estas kurbada.

No-

(Procurant conviures.)

No... res...

El-

Estas tremolant.

No-

No... sols que mentres ta ausencia,
y quant... las cartas... tenia-
m'ha passat...

U.

¡Berge Maria!
cuita; m' mata la impaciencia.

Ro. ¿i has callat fos la persona
en Rov...

(Determinate)

No has dit com se deya.

U. No t'ho he dit?... doncas m'ho creya
mes ab tot i que se te'n dona?

Ro.

(Repriminte.)

Res d'aipo... no.. Mes ~~repara~~
que vivint jo sota seu
podia servos conven.

no havent de seguir com ave
en perill de trencadissa
las cartas aquest canvi.

(allargantli lo paquet de entos.) 198

U.

(Assotada.)

! Un atre!

No.

(Dautli.)

! Si.

U.

(Netivandli la mir)

! No es per mi!

No.

! Si.

U.

(Mirant reculosa cap à la part.)

! No suy!

No.

! Espantadissa!

! que tens?

U.

! elle pot comprometter!

(! Casada!)

No.

(Mirant per la escum.)

entre ab temps al altre poble

No ve vingui.

U.

abans

(Sent en afuera)

Acabem, llegimla tu.

Tot lo que jo 'm puch permetre
es escoltarla, res més.

No. ¿Estàs ab ell ressentida?

U. No!

No. ¿Donchs?

U.

(Ab indignacion.)

Cuita, desseguida!

No.

(Allevantla.)

(¿que tindrà?)

(Desplegant la carta.)

Llegimla pues.

(Llegint.)

" Amor meu, se m' assegurava
qu'estàs à punt de casarte.

(Parant de llejar.)

¿Deus per desacreditarte
de quin modo se murmurà?

(Llegint.)

" Tal cosa may la creure
mes si d'un altre te veyà,
t'ho juvo, tal com t'ho deya
sens vacilà'm matorè."

U. - Deu meu!

No. - Te pit es coneix.

U. - Y ho faria.

No. - (Per la cant.)

Sens dubtà

has fet be en desanganya
à Don Felip.

U. (¡Oh!) Segueix.

Ro. (Continuant llegint.)

Què m'has fet un jurament,

l'has oblidat, te n'apartas.

te, llegir las tevas cartas

per castich y per torment."

- Li fa dir lo desespero,

tant casos han succehit!

U. (Confon, trémula.)

Oh, jo...

Ro. Calma l teu requit,

tu aipò... no ets capàs de ferho.

(Llegint.)

"Ovira meva, à tu't toca
 dir qu'es calumnia - veritat?
 si, si, t'inch necessitat
 de sentirho de ta boca."

(Natural.)

- Demana poca coseta
 en concedintli una cita...

U.

(Horroritradu.)

Deu me'n quant.

No.

Ho necessita.

U. ¿Falta molt?

No.

Una miqueta.

(Brin a l'ajut.)

"No temo el perill que avostro,
 y com tè volta el carrè,

sens ser vist, me trobaré
saltant terrats a n'el vostre.

Una corda colocada
sobre la finestra teva
consequirà vida nova
al teu quarto durme entrada.

Bipis, donchs, d'aquí una estona...

U-

(Espantada)

Ah, Déu meu!... s'atreveiria!

(Ab Novalis al p'vís)

(requit.)

Digali que in perderia,
corra, vestenhi...

Ho-

Més, dona.

que diré!

U-

(Espantado.)

Silenci!

No-

¿qu'és?

U-

(Escoltant cap à la porta.)

Calla, Don Felip que ha entrat.

(Veientlo entrar.)

No-

Lo pretendent desairat.

U-

(Vaix à l'ordinari seguint-li la vista.)

La posas ab las demés.

(D. Felip parla desde la porta del feu dirigintse à dretre.)

Escena 11^a

Mateyas. Felip.

=

Fel-

(Parlant dirigitu à pra.)

Obvisim quant signi aqui
si es que no baixem avans.

(Deixant la porta)

No es que tinga molta gana
mes tinch por que no ferri tant.

(A Uliveta.)

Un sopar que hi donat ordre
que us anessin à buscar.

Esves cuberts, nosaltres dos
y la mare. En ven sopat

maripavem, ay?

Ro-

(Admirada à Eliseta.)

¿Uy y tu?

Del-

Ab el meu cotxe... ¿es estrany?

donchs à fe que jo no ho trobo.

Cava à cava!

(Somrient.)

No, acostats....

(Besa la ma à Elis.)

Ro

(A Eliseta.)

¿Besa la ma!

El-

Com deyas

Ro-

¿Tu ho promets?

Del-

Si es natural

un home à la seva esposa -

No. (A Elvira molt sorpresa.)

¿On la seva?

El. (Sentintse apenar.)

Si.

Tel. A un quart.

No. ¿Donchs al sortir?

Tel. Ho endevina

No. (Parla a Elvira.)

(¿D'aquí modo li ets constant?)

El. (Aroganyida.)

(No es per mi... no.. es per la mare.)

Tel. (A Rosalia.)

Quedis, pot acompanyar-me.

Es l'amiga d'Elvira,

y anich seu me pot contar.

No mes vuy lo qu'ella vulgui.

195

L'estimo tant... ella igual.

Pobre sortint de l'iglesia

m'ho ha dit y dit...

(Ab tendresa a Elvira.)

¿No es veritat?

(ab Elvira baix.)

Ro.

(¿Dirli has pogut?)

El.

(Contra.)

(Per la mare.)

Ro.

(¿Pobre filla!)

Del.

Per ma part

m'ho crech bé.

Ro.

(¿Pobre marit!)

Del.

(Impacient posujantse.)

Y aquest sopà no ve may

(Entra un criat.)

Hola, tu, gracias à Deu.

(S'acosta al criat.)

¿Com? ¿Encare no es à baix?

¿Douchs à qui veus?

(Lo criat li dona una

carta.)

¿Una carta!

¿L'han portada cap al tart?

Bueno, bueno, ves y avisa!

(Las dos amigas se s'han

entrat de la conversa

abls criat perquè enra

honan los dos D. Fe-

lip entra l'arbre, se sur-

prent y'o dirigint a l'arbre.)

Es lletra seva... cabal.

Ro- (¿Qué vol dir?)

U-

(ellivantla y concipientla)

(La meua carta...)

Tel-

(Content.)

¿M'has escrit... y tan callat
t'ho tenias?...

U-

(Daiy a Rosalia.)

(La que diu

que no l'podre estimar may.)

Tel-

Carta el dia de la boda.

Es nou y d'efecte. Daig...

(Disposantse a abirli.)

El-

(Determinado)

Li demano que no l'obri.

Tel- ¿Perquí?

(Olivera no oia que diu.

Nosalia l'interromp.)

Ro- Per...no sofocas.

Tel-

(Content.)

¡Oh! Donchs te cosas?... Millor.

(Deigent a Olivera tremulo
y implorant.)

Calma lo teu sobressalt,

la llegiré sens mirarte...

si de regull... y ben baix;

no't miraré, t'ho prometo.

(Obrinta y anantse a llegir)

No. (¡Got perdit!)

El. (¡Diu mieu!)

Del. (Placenter.)

Veyám.

(Al moment que D. Felix fiesse
ells a la porta, estant aterradus
las dos amigas, surt la sen
yora Pona espaventada.)

=

Escena 12ª

Mateiros. Pona.

=

No. Depressa, Felip, depressa
tens de venir com el llamp,
hi ha una desgracia.

Fel. *mirant* ¡Desgracia!
Un jove d'aquí al devant
que viu...

(*Es Rosalia.*)
sobre'l vostre pis.

No. (*Dirigint-se a l'Arxibisbe.*)
(*En Rafel.*)

Ar. ¡Com? ¿que ha passat?

No. Bothom crida y no s'entent;
de segur, res no se sab...
pero l'han vist entra a casa,
truncan ja fa mes d'un quart

y no respon.

El-

(¡Diu etern!)

Po-

Després fins l'escala a baix
tota de fum de carbó
que no s'hi pot respirar.

Del-

(Ab indiferencia.)

Damos es que s'asfixia.

El-

(¡Infelis!)

Po-

(Baix a Elvira.)

(Li hauran contat

qu'eras casada.)

Po-

Ha vingut

l'alcalde de barri, en Grau.

un metje corrents demana

y s'enfila cap a dalt,

jo que hi dit vindrà el meu gendre.

Zel. Quin acudit!

Jo. Molt del cas.

U. Ben fet mare.

No. (es D. Zelip.)

Se de anarhi.

'l deber, l'humanitat...

U. Si, si.

Zel. Tu ho creus?

U. De tal modo

que si es moris per escant

faltat d'auxili... aqueip... jove...

no't podria estimar may..

Zel. Ya m' tarda lo temps de serhi

(Desantli la mi.)

! Sens un cor angelical!

Ro-

(Desde la porta.)

De, Don Felix!

Ro-

(Desde la porta.)

Cuita, gendre.

Fel.

Alla anem sogre, alla saig.

(Sunt detras d'elles

dos.)

=

Escena ultima

Ploiveta.

=

Que se sabi, Deu clement,

(Pensativa.)

Que hi fet... me sento mori.

Pobre Rafael... Tot per mi.

(Horrorizada.)

Cal vegada en quest moment...

(Se sent a dirse'l

quarto una ven que conta

no molt alt.)

Que hi sentit? És el meu quarto

(Estimantli.)

Lo que deya!... Haurà gosat...

(Corra a la finestra.)

Si, si, la corda, el terrat...

(Indicacion al pen de la

finestra.)

Duy fugi y no me n' aparto...

(Conta la ven de dins
del quarto.)

No tinc ni sanch a las venas.

(S'obra una mica
la porta. Oliveta se n'
adona.)

Oh, Déu meu! s'obra la porta.

(Avant a la porta.)

No, Rafael... me quedo morta.

(Suplicant.)

¡No augmentis las nuevas penas!

(Ab violenta obrant
la porta.)

No; li dich que no entrava,
tornissen i o cridavè...

(Forçian de dintre.)

Es inútil, tancarè...

(Ella per una finestra
devant de la porta.)

! la clau!

(ab desfalliment.)

Ah! no n'hi ha!... no n'hi ha!...

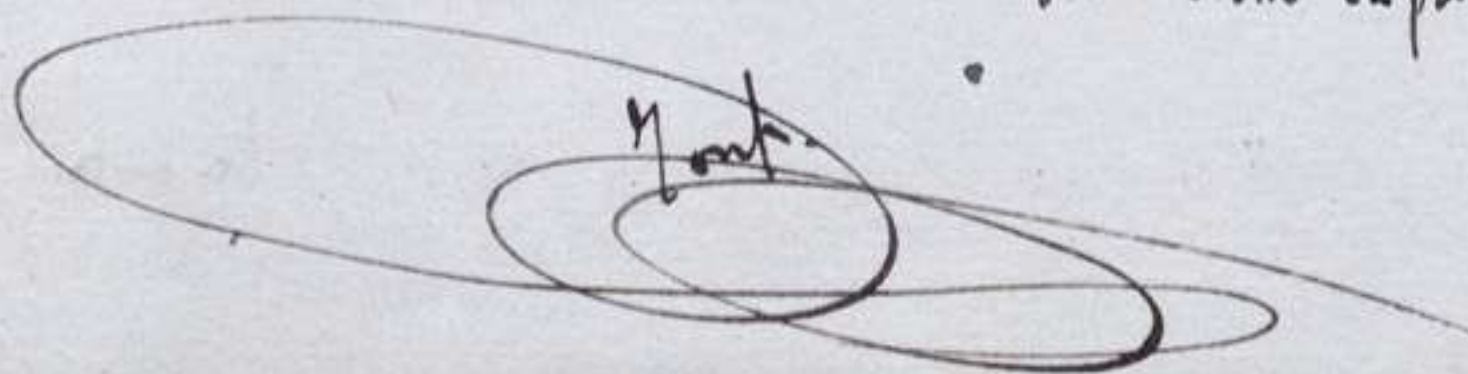
(Dona alguns passos vacilants i s'adona que no té la clau)

alant i s'adona que no té la clau

llida en la finestra que hi ha

aprop de la tauleta, una mica

avert solra la porta i com la teli.)

v.)

in

)

..

no

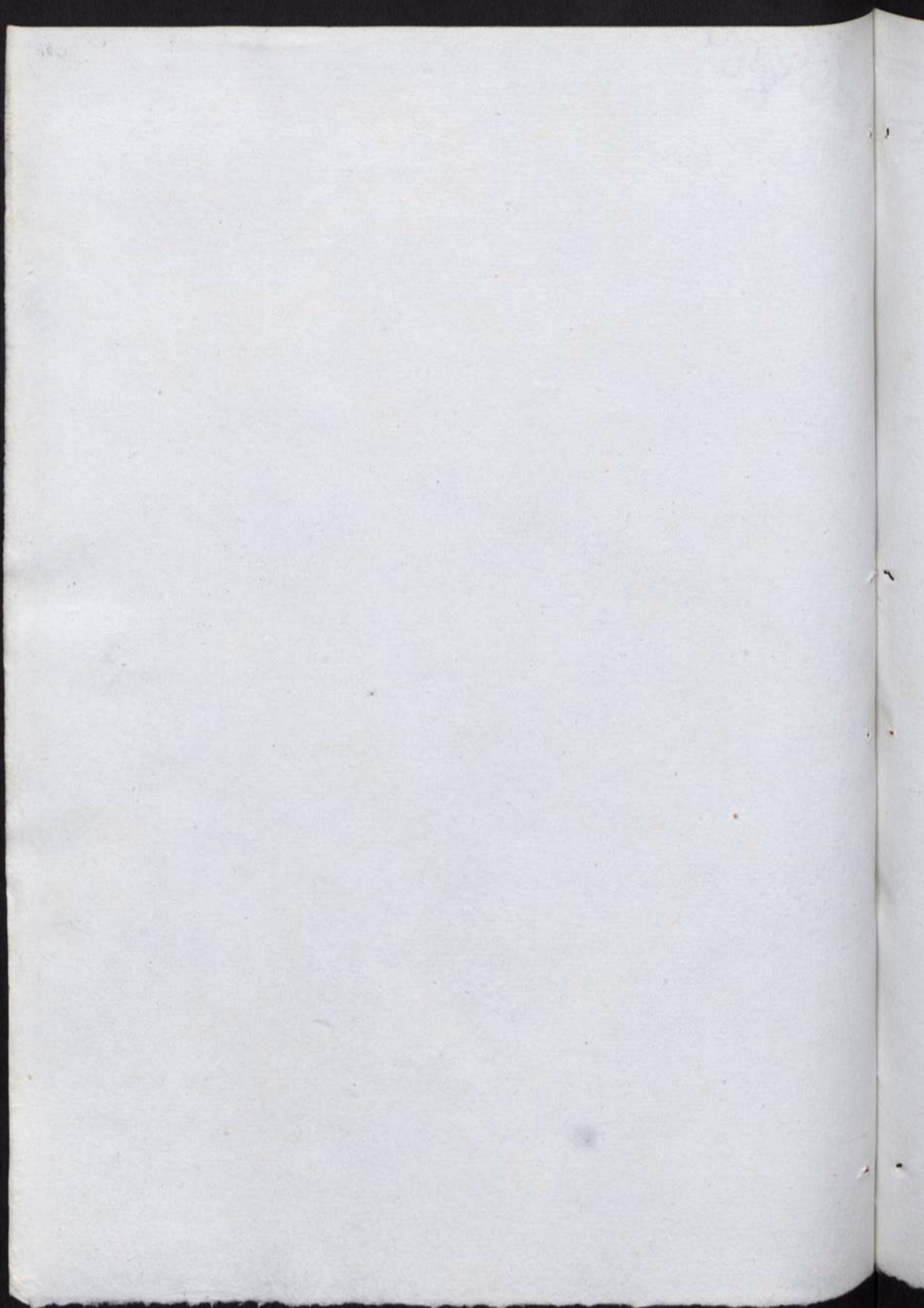
st

..

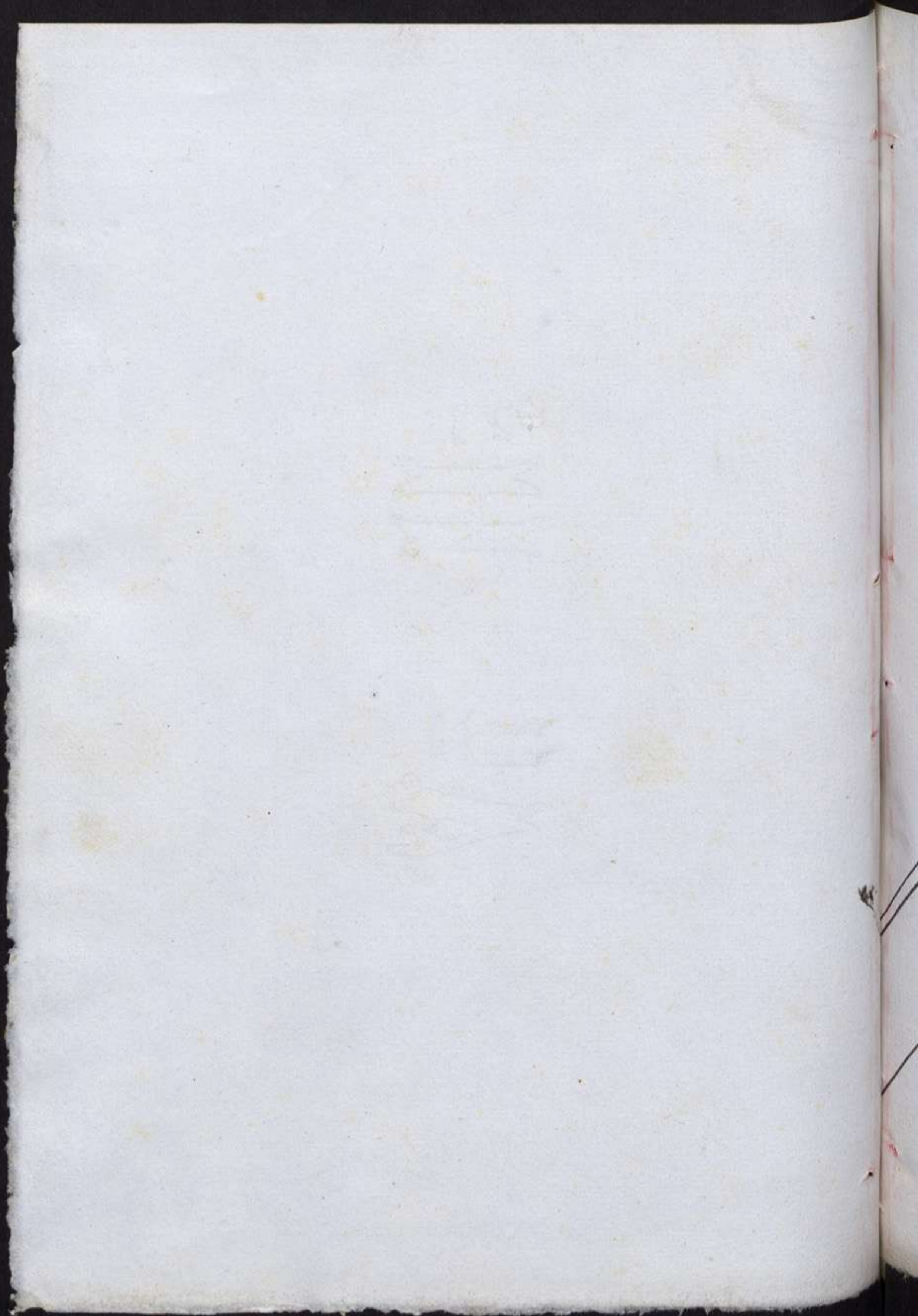
in

tel.)

1

Comedia en Bacter

-13-

203

de

PRIMAVERA y TARDO.

R. Aris y Ardenius

Acte segon.

100000

100000

100000

100000

PRIMAVERA y TARDO.

comedia en 5 actos

de

Mosendo Arias Arderius.

1879.

PRINCE OF WALES

1892

1892

Personatjes.

=

D^{na} Oliva.

Doloretas.

D. Felip.

Rafel.

Marcelino

Antoni.

=

- L'acció passa à Barcelona.

- Epoca la presenta

- Dreta y esquerra - Senten la del actiu.

1850

1851

1852

1853

1854

1855

1856

1857

1858

1859

1860

1861

1862

Obete segon.

=

Saló amoblant ab mes severitat
que riquesa, porta al foro,
dos portos laterals a sobre la
de la dreta una finestra de
llum; piano a l'esquerra, tau-
la ab lo necessari per escriure
a l'esquerra, sofa, cadiras,
quadros, etc. etc.

=

Escena 1ª

Felip assentat en una butaca llegint
lo diari: hi à Doloretas y à Marceli.
no un a cada costat seu. Autor
ab un plumero, està limpiant los molles.

Fel- Be dich qu' això no es possible.

Mar- Li sembla.

Fel- Ho sè.

Mar- Parc!..

Fel- Noy...

lo que tens de fe es anarten
à la Universitat.

Mar-

Prou...

més m'estimo toca 'l piano,

Fel- De, quant vulguis.

Mar-

Obre.

Fel-

(Estranyant-se)

Com?

Mar- Obquest demati no hi vaig.

Fel-

(Obrenassent.)

¡Oh! no vols anarhi?

Mar-

¡No!

Fel-

(Absorta tranquil.)

No hi vagis... fes lo que vulguis,
per mi si... no estich per brochs,
aiçò es cosa de ta mare.

¿No ha tornat encara, Antoni?
¿ni estás segur?

Chu-

Ben segur
no hi ha res sino la mort,
ave qu'ella se n'auat
y mes no l'he vista...

Zel-

(Distinguent.)

ebipò...

Do-

Es a missa.

Zel-

Elle portes

convidat...

Mar-

¿Mosser ebloy?

Zel-

Precisament.

Mar-

Naya un gust,

Chu-

Y que menja aquell senyo!

Zel-

Home, aquí en tot temps de l'any
sempre a la mateixa som

menos el dia qu'ell ve.--

Mar.- ¿Qui es que comprendreho pot?

Si vida de penitencia

no li agrada y no la vol,

¿te mes que dirho a la mare?

Del.- ¿Perquè la sentiu els sorts?

¿perquè cridi? ni alboroti

y a n' aqui... s'arri un trastorn?

Se t'aprecia... moltes gracias,

no'n vuy tenir de soroll;

ja sabs qu'ella quant s'hi posa

va llarga la professió,

Mar.- Dit ab bonas parauletas

se l'escoltava.

Del.-

Si, prou!

Joossis tu que sempre t'amina.

Mar. No tant, no tant.

Jel. Damos, noy!

pero à mi que la costum

ja 'n té perduda del tot

desde que 'ns vàrem casar

ja uns quaranta anys ben aprop.

Ja veus si la fetpa es curta

y sino haventme tant sols

à las horas comensat

no pot tenir cap resort.

Jo que ab ella vaig casarme

ab lo proposit per noyt

de que sent pobre com era

manaria sens destorb,

209
Jora l'amo -- m' ha sortit...
l'hi endevinada. jo't Koeh!

El dia mateix de bodas
vam disputarnos de fort;
aquesta es la meua culpa
d'alli m' ve que dugui l'jou.

Figureuse... re, una carta
que me la trobo de cop
mentres qu'estavam sopant,
barrejada ab paperots.

Ella me l'havia escrita
per brometa, ab bon humor..

Una prova que a mi m' fuya.

Total un estiraboch...

Daig cometre la tontada

de pendreho per mal conto,
vaig fe' l serio, vaig crida-
y s'acabà ab un trastorn.

M'ho ha retret deu mil vegadas,
com que vaig quedà en mal lloch
en ridicul, te ascendencia
sobre men desde llavors.

¡Que n'és de forta una dona
quant te culpa 'l seu espos!...

An- Per pò 'l mateix que 'l govern
està de crissis molts cops.

Del- És la teva feyna, y calla.

An- Ah, no'n té!... digui que no.

Del- Si...

An-

(Satisfet)

¡Ja!

Jel- Pero tinc un medi
per ferlas pava de cop;
y mes dich, per evitarlas.

Jbu- ¿Dosti?

Mar- ¿Un medi?

Jel- Superior
y de excelentes resultats.

Do- Expliquis.

Mar- ¿Com ho fa?

Jel- ¿Com?

Quant veig una nuvolada
que acabava en llamps y trons,

(Com si anés a contra
una cascanya.)

energich y decidit
prench 'l barret y 'l basto,
baipo la escala, y me 'u vaig
à...la Niba a donà un vol.

Mar.- Ven, aipò es poca energia.

Jon.- Si senyor, d'aquí ve tot!

Mar.- Li toca ser l'amo.

Jon.- ¡Vaya!

Mar.- ¡Mama!

Jon.- Y absolut.

Lel.- Més; com?

Mar.- Molt serrill, jo li dire!

Jon.- ¡Apa!

Lel.- ¡Una conspiració
de nosaltres tres!

Jou. No, quatre

Fel. Cambè t'hi contas?

Jou. Y donchs.

Mari. Ab la mare, jo a vostè sempre 'l defenso.

Fel. Be, noy!

Mari. Per mes qu'ella en tingui ganas, la Doloretas no pot.

Do. Oh, per mi.

Fel. Ya ho crech.

Mari. Donchs bueno,

si aquesta porta 'l nom meu, vostè dobla 'ls partidaris, casius, y d'un ne té dos.

Fel. ; Es possible! ; Os estimen?

(Sense dubtarí després de
vacilar.)

No m'ho crech... no estich per brochs.

(amb seguretat)

Ja me n'hauria adonat.

Mar- Bé... siga'l que vostè vol,
pero ni estima y l'estimo.
y pot fer la nostra part
si com deya...

Tel- Ja ho aprovo.

Seria'l meu gust.

Do-

¿Si?

Mar-

¿Y donchs?

Tel- Els obstacles.

Mar-

No'n veig cap.

Zel. ¿Que has de veure?

(ab Doloret.)

Un de gros,

no tens res.

Mar. Com, res?

Zel. Ni un centim,

si ho sabré sentli tutor.

La mare, la Rosalia.

me la encomenà a sa mort,

y vaig prometre amparla

compadesent y ab condol

per l'abandono y pobresa

en que la deixava al mon.

Do. Es veritat!

Mar. ¿Y aquells papers

que tu guardas?

Chu-

¡Sapers!

Sel-

¡Com!

Do- Uns que in dèrça la mare
fentme jura que tant sols
los daria a la persona
que marca en un sobre clos;
a un amic qu'ella tenia
anomenat Rafel Font.

Yo no l'hi vist en la vida.

Sel- No l'coneix.

Chu-

Ch'i jo tampoch.

Deuen ser bitllets de banc.

Sel-

pimple.

Chu-

Poden ser ho.

Tel-

(Convenients.)

Oh! -- prou! --

Mar- a Jo que ve lo disentirho,
 que us importa tot això?
 lo essencial es que nosaltres
 ens estimem, y si fos
 vostè un pare que volgués
 fer la meua ditpa...

Tel-

Noy! --

Do- Donchs, que voldrà?

Tel-

Natural.

Do-

No'n dubto del seu bon cor,

pero com que no governa --

com que no's fa lo que vol --

Do-

Al revés, basta qu'ho vulgui --

Do-

(Obcaricantls.)

¡No us deixi!

Mar-

(Id.)

¡Pare!

An-

(Obstantiu.)

¡Señor!

Lel-

(Leris.)

¿Es dir que segons vos sembla
so una especie de ninot?

No se m contesta... Callen!

(Dirigintse a l'im
detràs de l'altre per-

què li contestin, tots

callau.)

Qu... tu... tu... Ningú respon.

el silenci diu que si —

(Seidit.)

Ja veurien com sera no.

ebipis qu'arivi ta mare,
sense darli temps, de cop,
li dirè quantas fan quinze;

enèrgich, breu, y resolt

com si fos un diputat

y m' troves alla a las Corts

li clavo un discurs tervible

que l' espanto de debò,

y la deipo tant confosa

que ni gosa di, aquí ooh.

No tindrà ganas de viure,

ho asseguro pe'l meu nom.

y que senti lo que vulguí;
re'm fa que hi hagi un trastorn.

(Molant el cap perquè
tots lo veuen.)

¡Sa faig la cava ben seria!
Mireume!

Obu- (Que s'hi acosta.)

¡Uy!... Quasi ja por!

Mar- No's desanimi.

Tel- Corla; calla!

Do- Bembo...

Tel- Tuig d'aquí.

Obu- Ben fort;

Tel- Benirba al devant voldria

¡tot lo qu'ava tarda en fonch!

Mar.

(Que dia arribà a la porta.)

!Ella!

(Estupefacció general)

Tel.

!Si!

(Espantat.)

Mudem la cava.

Do. Pensi...

Mar.

obra es l'hora.

Jou.

Valor.

Tel.

(Esverat.)

Bé... aparteu, que ve conequi.

Dissimular sobre tot.

(Entra Dr. Florva

ben vestida pro molt

seria.)

Escena 2^a.

Mateiros. Uliva.

=

U.

(Entrant. à abuton)

Ob n' els balcones desseguida
vestenhi à posar papers.

Del. ¿Que se'n va algun estudiant?

U. Nosaltres ens en anem.

An. Obipis donchs tindrà de posarlos.

U. Ob n' els d'aquí, home à n'aquels.

(Sen'a abuton)

Del. ¿Y aipò, noyà?

U.

Molt senyall.

per nosaltres, prou qu'és veu,
 aquest pis es massa gran,
 el llogó, y sempre 'n treuré
 mirant lo que 's paga avuy
 cinquanta divos. al mes.

Tel. ¿Quantzen de casa nostra?

U. C'ervas!

Tel. ¿Donchs 'hont?

U. Abl tereev.

Tel. Cant amunt!

U. ¿Qu'estás baldat?

Tel. La necessitat no hi veig
 d'aquesta altre economia.

U. Donchs jó sí.

Tel. Luego -- després...

U. - ¿Ja tens de ferme la contra?
¿veyan lo que hi trovas... que!

Del. - Jo hi trobo... que vols que hi trovi
que tot el mis es molt fret.

U. - Caparè la permaneyor;
per ella s'hi fica'l vent.

Del. - ¿Y'ls estadaus que hi tenim?

U. - Junts en blanc se'ls despedeix;
son d'aquells de la comuna,
revolucionaris ferm.

que volen parti y robar.

faltats de temor de Deu:

els dono lo que's mereixen;

si tots els amos ab seny

com jo'ls treguessin de casa

prou oníriam mes bé.

Tel. - Qui has vist a mossen obloy.

U. - Obre'l deipo.

Ob.

(Surtint pel pro ab
papers y anant al
zeu o a un quarto.)

(Ya 's coneix!)

U. - De tots vosaltres n'està
a fe molt, molt descontent.

Do. - De mi també?

U. - Sí, senyora:

ahi a l'ofici. per cert.

mentres dura, vas estarte
distreta, diu, en eptrem.

(Soloretas baixa lo ulls.)

Mar- (ell mirava à mi-)

Obu- (obuant à entrar

al quarto.)
(¡Quin home!)

U-

(obduantren de l'obu-

ton que s'atura al

llindar de la porta.)

i Y tu, boton, à n' à que ve

que no ingressis als pauls?

Lo bo y millor del servey

hi està apuntat.

Obu-

Preferixo

estulo que costa, mes que à n'ells

donarho à la mare-

U-

Basta.

De religio tu no'n tens.

(Ell entra al querto. D^a Uliva molt amable saluda al seu fill.)

Marcelino.

(Marcelino i'altre. Dª Uliva din presentura i D. Felip.)

Cada dia

no ho notes, se'm sembla mes.

Mar. La mania sempre m'adula.

U. No, si esta de manifest.

Obhi vespre, i hont vas anar?

Mar. Una estoneta al liceo.

U.

(Horrorizada.)

Oh! Noch de la perdició,
sento que ho dius, y no ho crech;
no sabs infelis, que avants
aquell siti eva un convent?
no ho vuy que't perdis, no ho vuy
va al precipici-- al infern.

(Resolta)

No mes sortiras que ab mi
aniras hont aniré;

a missa, a las quaranta horas
y a conferencia després.

Mrs.

(Daij à son pare)

(Ha sentit... Bipo es mimavne.)

Del.

(Daij à Delvates)

(Perquè li deya 'l beneyt.)

U. *(abdominalment.)*

¡que!

Del. *(Entret, ab termin.)*

Res. -- demanava --

U. Digas.

Del. Si s'ha de posar cubert?

oi ve mossen obloy?

U. No.

Del. Ebb franquesa, i'm sab molt greu
que no vingà.

U. Y... a propòsit,

ave hi a pensó li he promés.

(et Anton)

Ebb; armari del men quarto

à n' el prestatje keveer?

hi ha dos pots de confitura,
portals.

(Sen ja abtom)

Tel. - ; Deihen sev. -

U. - Per ell

son las postvas que li agradan.

Tel. - (Dais à Dolores y
Marcelino.)

(Y nosaltres no'n tastem.)

U. - Telip. -

Tel. - Casporga que!

U. - Yaqcal que vagis
à darli las graias.

Tel. - ; Uhl

jo...
U. Donchs qui^o

ob cal Nector?

Si, per l'honor que t'ha fet.
ob mi un honor... digas, digas.

Comi no te'n via dit res?

Uts obrer de la parroquia.

Tel. (predament.)

ob...

U. ob indiferencia ho preus.

obrer!... no sabs qu'es!

Tel. Si, si...

U. ob totol que t dona ven
en tot lo qu'es de la iglesia.

que si hi va el bisbe tu l vebs,

que t' fa serve al presbiteri,
que per Corpus t' honoraris
d'ana prop de la Custodia,
que guardas lo monument
lo dia del dijous Sant,
que de prompte t' convertes
en un home de figura
que t' dona caracte y pes,
que t' fa l' que s' diu respectable
que t' honra d'un modo optiu.
No t' alegras

Feb 10 1883.

(Disimulant) - 65

Sig perdolla.

Obrev...jo... qu'estich content!

(est alegris violentament)

quin honor!..

(Veyent a bouton que
entra abls dos pots de

confitura.)

! bouton!

abu-

(abdrinat de vint d'
aquell mod.)

! Senyor!

2el Miram, veus? jo soch obrev!

Duy que tothom ho celebri
comensant per mi mateix.

corve.. y veyas la cuynera

que m prepari un bon bistek

sense patatas.

(als mirantse ls pots.)

que dius?

Del-

(Sent com si intervingés
malament.)

Abi donchs ab patatas... vès.

El-

(el boton que 's
disposa a marxar)

Boton... no hi vagis!

(Esverada.)

Jesus!

avuy qu'es dia de peip!

Del-

Per un cop no ve d'aquí,

ave avray que soch obrer.

El-

Precisament per això

deus mortificant me.

Del-

elles?

U. Per donà 'l bon esemple.

(allirant un pat abert.)

Que tè aqui sobre, qu'es vent?

abu. Floridura.

U. Veyam l'altre.

Dona.

(En tren una rison

ab una cullera. Felip

adelanta la una per

agafar y ella li do.

na en cupet.)

Gormant! -

(Dessequida de surti,

raa la una de Felip

ella la testa.)

Excelent!

(Abstant l'altre
pat.)

Per tu aquesta.

Del-

da floridai

Al-

(Vialliva.)

Que't tornas delicadet!

Do-

(Baix a Delip: Dolon

y Morcelim i tornan

al costat de T. Delip

voltant la taula.)

(Obre es l'hora de parlarli,
que no li escapi.)

Del-

(Baix.)

(¿Ou ho creus?)

Do. (Me sembla de bon humor.)

An. (Baix.)

(No s'espanti.)

Mar. (Baix.)

(Pare m'ells!...)

El. (abdominant.)

¿Que passa?

Mar. No res, ems deya
que havent de parlar ab vostè,
los deixessin estar sols...
dieu qu'es cosa d'un moment.

El. També anava a demanar-los
ab igual proposit qu'ell.

Del. (Espantat.)

(¿Que serà, pobre de mi!)

Mm-

(Daiç à son pare mentes)

7^m Uvin donne un pat

à chuton y parle abell)

(Pare!)

Do-

(Salvius.)

Tel-

(chaint)

(Ohi)

(Qué ten?)

Mm-

U-

(ab chuton.)

Desli à portar desseguida.

Tel-

(Contestant à Dol-

ms. ja chualins)

(Que si s'enfada ja ho veig
tota la semana en castich
me farà menjar de peip.)

(En va d'altre pe'l foc.

Dolors y Marcelino en-

tran cadascun al seu

quarto.)

U. (Ell no'm podria dir que no,
impossible ho tincen promès.)

(Dolors y Marcelino

han entrat al seu quarto

sent signs d'inteligenca

a D. Felip que s'assenta

tot espantat.)

=

Escena 3^a.

Oliva. Felip.

=

Ol-

(Després d'assenyalar-se.)

Que tens que dir-me? L'escolto.

Fel-

Go... no se... no vuy.

(Atorollat.)

(Que diable,
com ho faig?)

(Mirant pels seus estats)

(Al han deipat sol.)

Ol. Damos!

Fel-

(Com me'n surto!)

U-

Beaba.

U- La nevada... després de tu:
com també tens que parlar-ne.

U- Estava dit desseguida,
si be es cosa d'importància.

Mossen obloy que interès
tant gran se pren per nosaltres,
per tota nostra família
m'ha dat consells saludables.

Comensin per Marcelino,
aquest noy us desbarata
los projectes que formats
hi teniam, se tractava
de dedicarls a l'Església,
de ferl' capella, mes ave.

estant los temps dolentíssims,
l'odi en contra ells va augmentant
se'ls ha perdut lo respecte,
no's poden mouer de casa,
los insultan cada dia,
los perseguixen ab sangra,
el govern els ho pren tot
no'ls protegeix... y no'ls paga.
La carrera està perduda
per dinè y per importancia.
Després lo que en altre temps
no hauria sigut obstacle,
veig que no hi té vocació
el divertir-se li agrada,
consegueix a ritis profans

sens temor de condemnarse,
fins m'hi he arriuat a pensar
qu'es liberal. - Deu no fassa...

L'ora per nostra familia
una deshonra espantable,

un terrible deshonor,

un cop fatal, una plaga

qui eternament d'ignominia
la deixaria tacada.

Si es que aipis tinga de ser

y hem de passar tal desgracia
feruorosa a lo Senyor

li demans ab tota l'animma

que avanto que vuerho ls meus ulls
m'hagi mort la seva gracia.

L'Universitat ja ho deya,
la pervertit... era un angel!
obipis, donchs, es necessari
mirar si encare se 'l salva
valentse d'un altre medi
mentres la edat no li passa
y sols veig lo matrimoni.

Del. (Ella 'l cania me preparava.)

Ch ben segü ho preferisp.

U. No m'admira, ni m'estranya.

Ell que ven tot lo sant dia
la ditpa d'aquesta casa,

el benestar que 't rodeja,

anhela exp com tu trovasse.

No hi ha dubte, 'l matrimoni

per l'home es salut y calma.

Del. Puch respòndren en quant mi...

(dijat.)

(que si passa molta gana.)

U. Mossen obloy li ha trovat
un partit molt acceptable
li he dit que si desseguida.

La senyoreta Bastardas.

Del. ¿da filla del banquer?

U. Si.

Del. Tant menuda y tant gravada.

Es molt lletja!

U. (Reprementls ràpid.)

Cent mil duros...

religiosa y esperanzas...

Un oncle vell, soltè y rich,
qu'està aipis a punt de canver;
esullida educació

y familia respectable.

Tel. Sublime!.. Y la Doloretas?

U. També n'hem parlat.

Tel. ;si?

U. Daya

yo se lo molt que l'estimas
y sols desitjo complaure't.

Li assegurem mentres visqui...
llibertat... repòs y calma.

may podrà faltarli res.

la farem entra a Pedralbes

Tel. Ah convenient!

U.

(Resulta.)

— quistare ab Moszen obloy
 dintre poch vindrà tractame.

(Comble)

Tot salvant que hi vinguis bé
 mateix que pel que t parlava
 d'en Marcelino. — Tu ets l'amo,
 tu disposas y tu manas
 tant d'ella com del teu fill,
 com de mi.

Tel.

Donchs - ja que parlas -

U.

(No dispaules més)

(acabar.)

Es decidit... convingut,
 queda resolt! Veyam ara

lo que m' vols dir.

Tel. *volts necessaris* do mateix -
un sich diferent. - no gayre.

U. ; Deus com sempre estem d'acort.

S'explica molt be la causa,

es que jo busco per tu

tot lo que t' pot se agradable.

maravillat (Molt amable.)

¿Y en justa correspondencia

que faràs per mi?

Tel. Demana.

U. No pots negar-hi en cap modo.

La nostra parroquia es tracte

de que's restauri del tot,

fent las capellas que hi falton.

En qu'ets obrev, per da esemple
podrias encarregar ten.

Tel. De las obras? que hi entenchi!

U. No de ferlas... de pagarlas.

Tel. obipo segons.

U. Com? Esplicat.

Tel. Quant se calcula que valen?

U. Sobre.. d'uns... quatre mil duos.

Tel. Moseca!

U. No es molt si reparas,
que ab aquesta quantitat
se redimeixen tas faltas.

Tel. Las nevas? Si; t'asseguero,
que resultiran ben cares! -
menos mal si las que m toquin

poguis fer pel que 'm demanen.

U.

(Neyantes.)

Quí!

Del. Bé... si puch... mirarè...

U. Oh! No hi ha mirar que valga.

(Ab jurassa.)

Me'n refio... sento? Ho vuy.

ho has entès? Cap mes paraula.

(Ab molt de miras)

Aden vida!

(Amunt.)

Del.

Aden, sol meu.

(Del.)

Que ni reventi si'ls agafas.

(Ensten dels seus)

quarto Marcelino y Dolores
retas ab precencia y reel
mirant si Danya Oliva y
fra.)

=

Escena 4ª

Dolores. Felip. Marcelino al

ultimo boton.

=

Do. Que se n'ha onat.

Mar-

Que termin?

Indavant, ave aquets altres.
Do- di ha parlat?

Tel- ; Y donchs?

(Sent el seiv.)

Mar- ; Na be'.

Tel- (No sabent com
partir.)

D'aquell modo... aipò vol calmar.
pero na per bon camí,
comença a desembrollarse.

Do (Content.)

Sents... has sentit? Marcelino?

Mar- (Content.)

Got a vostè ho devien.

Tel- Calma!

(ab Mirrelin.)
 Ja mare al que toca à tu,
 no està gens lluny de cosarte.

Mir.- Que bi!

Hel.- Ja es alguna cosa!

tant sols que no aneu compactes
 en la persona elegida,

tu vols aquesta... ella un altre.

Mir.- Però vostè no li ha dit?

Hel.- No hi volgut incomodarla.

(ab Salvetas.)
 Tant mes, quant porta per tu
 unes intencions molt santes,
 sols que ho mira un picc distint
 de las tevas esperansas.

ja que 's eren fete... ditposa
fente monja de Pedralbes.

Do- Oh mi... Deu meu!

Mor- Ella monja,

y casat jo ab un altre!

¿Vostè ha pogut sentirho?

S'ha callat.

Zel- Oh! ¿Tal vegada

se pot fer tot en un dia?

Per uny Deu n'hi dovet, vaya!

S'ha obtingut...

Do- Si, la gran cosa.

Mor- Vostè es la nostre desgracia,
la culpa es seva...

Zel- ¿Com meva?

Do.

(Plorant.)

Es tant debil.

Mr.

(y mis.)

Com no mana...

Ab plors, crits y surricar
d'aquest modo a mi se'm paga.

Donchs, bé... arreglens com poqueu

hi acabat d'embolicarme.

Obipó estreu de fer favors,

mes hi pert qui mes hi guanya.

(I posuje impasent d

temp que anien l'hor

sempre seria.)

Escena 5ª

Mateiros. Oliva.

U.

(Entrant.)

¿Ob que vénen aquets crits?

¿Se pot saber que ha passat?

Te. Poca cosa... ja contavas

U. Es cosa leua?

Te.

Nervis...

Deya a n'aquestos... allò

lo nostre assumpto i no sab?

referia la conversa

que tu y jo... fa poch instant

hem tingut aquí mateip-
 obipò estot.. t' ho diem formal.

U. ¿I tu t' creus no dir gran cosa?
 qu' aquest procedi es del cas?
 Sembla impossible que sigas
 un home de tanta edat,
 per no obrar ab mes criteri
 guardantne l' qu' has de callar.

Del. Si també ho han de saberho...
 fins aquí no hi veig cap mal
 es tant sols adelantarse...

U. Es perdre l' autoritat,
 s' donat alas als fills
 qu' en cap modo judicar
 los correspon. lo que pensan

los seus pares. Y aquets may
no han de dar explicacions,
puig que sempre es natural
ha de ser lo que resolguin.

Tel- Ya tens guanyada la part.

U- Y: qui hi deyan... ¿los aprovan
de seguir los nostres plans?

Tel- Son tan creyents l'un y l'altre
tant humils... tant docils... tant.

Los aprovan... y: com no?

Solament... que...

U-

(Imperiosa.)

¿que?

Tel-

(Estornuda.)

Veus... ..

Los hà sorprès la noticia
 y si be l'acceptan... ¿sabes?
 trovan à lo seu entendre...
 que s pot fer per nostra part
 modificà alguna cosa.

(Volent atenuar.)

No't pensis de dalt à baix
 ca!... petites diferencias...

que arregladas son la pan

U-

M'admira lo que he sentit...

¿Diferencias?

Del-

Si.

U-

(Resolta.)

Deyan.

Qui Dolores.

Tel. (obv. pobretal)

U. - ¿No es del teu agrado entrar
à Pedralbes?

Do. (Confusa.)

Do... senyora...

No tincen paves...

U. Per lo tant.

Tel. (Volent ajudarla.)

Ulla...

U. (Enorgien.)

Felip!...

Tel. (Lo millor

prenech lo sombrero y me'n vaig.)

(Va per anar-se'n, Elvira
ho veu.)

U. (ab ademan imperativu à Felip.)

No't moguis--

Fel-

(abafant un divi de la
taula y asentantse en
un sili.)

Donchs Megivè

l'embustero.

U.

(Seguint à Felip.)

Abquet pas

es lo mes bon pensament.

Una noya al teu costat

pot donarse per ditposa

si trova la santa pau.

en lo refugi del claustre,

apantada dels treballs.

dels perills y las sosobras
d'aquest món de desenganys.
obuny tens qui sab guardar-te
qui t'ampara ab alihel gran;
si nosaltres nos morissim
i qui t'guardaria demà?
¡Infeliz de tu Dolores!
me esgarrifo de pensa...

Do -

(Comprimintse el pler.)

Yoso una pobre horfaneta
per ma desgracia fatal
qu'he quedat sola en lo món
de la vida als primers anys.
obqui m'obriren 'ls brassos,
in familia in vaig trovar

y desde llavors, las horas
 per mi passan ay! volant.
 Dostè a mi m'ha fet de mare,
 jo no li puch pagar may;
 lo deber zella 'l meu llavi,
 no haig de tenir voluntat.
 Jo fare lo que m'ordeni.
 Serè monja... puig li plau-
 Manim!.. es lo que disposi
 a mi m'toca abaipa 'l cap.

U-

(Abraçant a Dolores
 que oculta 'l seu pler.)

Gilla meva!

Geli

(chispujantse 'ls ulls.)

(ell trenca l'cor.)
Mm. (Jo consentirhi... no, may!)

U. (Contento.)

ebipis respon una noya
qu'es la virtut son esguant,
qu'humil escolta y segueix
los preceptes paternals...

Qui mes ditposa que tu!

En Pedralbes trovaras

lo repòs mes placenter

la dolça tranquilitat.

Duy me pagas ab usura

lo meu amorós afany.

y ta mare desde l'cel

nos junta ab aquest abraç.

(La besa. Dolores desesperada

sen va porta esquerra fins

alont la companya Uliva.)

=

Escena 6^a.

Mateiros meus Dolores.

=

U.

(Venint d'acompanyar

a Dolores.)

Es d'enviar sa fortuna:

serà ditposa!

M.

(Que ha estat violentantse

durant tota la escena
passada.)

S'ho pensa.

U.

(Sorpresa.)

Com! que dius...

Mm-

Li darà'l claustre...

U.

Calma apacible.

Mm-

Sols penas.

U.

Marcelino!

Mm-

Go dech dirli.

La veritat li dech fer veure,
ja qu'obcecada vostè,

no n'ha sapigut conceixer
que al accedi a sos propòsits
la Dolores no s'hi nega:

no conforme à voluntat
sinó sols per obediencia.

U. De sentinte me'n faig creus:
aquest llenguatge revela
que de Deu no tens temor,
puig à mi no'm tens respecte.

Mav. (Protestant.)

Oh! sí; mare, s'equivoca.

Del. (Que si be fingies
lligir segues l'
acció.)

El picot parla ab franquesa;
segons ell, tu vas envada,
aixís dir lo que li sembla.

U. Ell no té de correctir-me

Mi tu ho devrias permetver.

(Felip per espau-

saix arrousa los

espatllas y torca a

fer com si llegis. U.

vira se dirigeix a ell.

(celiu.)

¿En que t fundas? Com ho sabo
qui professor no vol ella?

Fel. Serà perquè...

U.

(Superiosa.)

Deixal dir!...

Fel.

(Formut a llegir)

(Està perdut si ho confessa.)

Mr.

En que fieso la observansa

quant plorant "cvenve" li deya;
 era aquell plor contingut
 del deber nuda protesta;
 tal volta lo tenche aden
 d'algun purissim afecte
 que ab tanta resignacio
 al fons del seu cor enterra!

Sab vostè si acas la obliga
 al cumplir lo que li ordena
 a ser perjura; a que trenqui
 jurament que hagi fet ella?
 i eto potser qu'enloch de Deu
 d'un altre siga promesa?

U.
 Calla insensat jo tu mano.
 no vuy sentir mes blasfemias.

El·la atrevir·se à estimar
sense dir·mo? ... No t'ho cregas!

La justícia que 's mereix
pel seu bon cor y tendresa
jo li se fer. D'aquell modo
l'honro com à filla meua.

Entrava avuy à Pedrolves;
no resignada ... contenta.

En quant tu, ja hem disposat
un cas de conveniència
y conforme à nostre classe
com de comú ho esigueren
el bon nom y la fortuna
à qual mes digne d'engeja
de que gosem per merec

de la divina clemencia.

Cel- (Si jo m'hi pogués ficar!)

La virtuosa senyoreta

que serà la teva esposa.

lo qu'es tu no la mereixes.

Gasí el cel que a bon camí

te torni la virtut d'ella!

Mar- Bipò es voler una desgracia,

que siga infelis per sempre.

No'n dubto de la bondad

del candor y la puresa

de la que voste destina

que punti una sort ab ella,

serà un tresor, un prodigi,

un àngel aquí en la terra.

mes ¿com jurarli ma fe
no mentint la boca, meval

¿ Com homvat puch empenyarli
del amor santa promesa

si no la ouy, / no la estimo

ni me hi lliga cap afecte?

U- Amor... estimar... Paraulas,

tonterias y pimpleras

que una bufada s'emporta

y a ves de bo conduhepen.

obuy evens que 't sacrifico,

demà, fora, la ceguera,

quant tinguis per judicarlo

lo degut sent y experiencia

à las horas pensarías
molt distint del que ave pensas.

Mrs. Oh, no, no!

U. No ouy sentir
ni una paraula ziguiera;
als pares toca manar,
lo deber d'un fill es creuer.

Mrs. (Yo casarme? no, en ma vida!)

¿es Dolores tinch de perdver?

No sera; primer la mort
que falta al jurament d'ella.)

(Entra al seu
quarto.)

=

Escena 4^a

Uliva. Felip.

=

Fel. (Preparavemos que ave 'm toca.)

U. Es cent lo que 'm presumia
d' 'im y l'altre s'han venut.

Qu'ella se'n vagi precisa,

Si, creurè a mossen obloy:

s'ou que Deu l'illumina.)

(A Felip.)

¿No has sentit?

Fel.

(Valent no donchi un
portancin.)

Bè, tu t ho preus
qualsevol cosa que siga,
la vitat, massa à l'encesa.

U. Es que à compendrer no arribas
lo que tras la oposició
que ave acabas de sentirne
ò hi encobreix; lo que vol dir...
Es...; no ho sabs? es que s'estiman.

Tel. (Simulant sorpresa)

¿Els dos?

U. Si.

Tel. Bè ho dius...

U. Es cert.

Quant ella deya surriusa
"Entrave al convent, senyora"

lo plor quant comprimentse;
quant ell absarve la ven
à devant men s'atrevia,
proferint sense respecte
las paraulas mes altivas,
y en sos ulls del foc intern
hi esparnavan las guspivas;
jo d'un y altre, de tots dos
al fondo del cor llegia
ab caracters indelebles
lo sentiment que ls domina.

Del- (Ho ha conegut.)

(Ab senalles.)

Y en que fos:—
per un moment vuy que siga

tal com t'ha semblat conceipho-
 Jo no hi veig cap mal Pluvia.

Pl. No l'hi veus?

Del. No; la Dolores.

tu y jo la estimem com filla.

Pl. Y que t'è?

Del. C'è'l moy per ella...

y sobre tot, si s'estiman
 la riquera esto de menos,
 per ves no la necessitan...

Calla, calla, de tu estranyo
 que dignis tals tonterias..

Ulla aony entra a Pedralbes

y l'amor aqui termina.

la boda del moy qu'hem dit

serà l' mes prompte possible,
ja casat, no hi posis dubte,
tindrà venturosa ditpa.

puig que sempre un fill veient
la dona que li està unida
acaba per estimar
sobre tot quant es ben rica.

Del.

(Natural.)

Deus, ab tu jo vaig pensarne
d' una manera distinta,
y no me n' arrepenço.

U.

Què lo parlarne m' humilià.
Se farà lo que havem dit,
no arrepenço, fora indigna.
Eh! un altre cosa, te n' vas

al tercer pis, y lo avisa
que per tot demà se'n vagin.

Hel.

¿D'o?

U.

¿Cu!

Hel.

Però...

U.

Desseguida.

(Ella li dona el sombrero,
l'hi pren ell moltes
novat y surt abuton.)

(S'ha de tenir molt de
curiosidad al aquest per
sona que perquè sem-
pre es lo mateix geni.
touts.)

Escena 8^a

Matèies. Anton.

=

abu. Senyora..

U. Qui?

abu. D. Albert

Bastardas..

U. Ell aquí.

(Bo!)

U. Cuita, jisto entrà al solo.

(Mosser obloy ha cumpert.)

(Sen va Anton.)

=

Escena 9^a.

Uiva. Felip.

=

Fel. Haurà vingut...

U. da visita

es meva etiqueta.

Fel-

Ja!

U-

(Entrant.)

No veus?

Fel-

Go! Vols dir?

U-

Es clar.

Fel-

Ja entrare.

U-

Se't necessita.

(Densò pel pro.)

=

Escena 20^a

Felip.

=

Esperam... per navli à fe
lo que 's diu paper de Boni.
Deu me'n quant y Santebutori,
en cap modo no in convi.
Que ella ho digni, jo apartat
allunyo tot compromís,
m'escaparé fentho aipis.

de que'l noy se'm mostri irat.

246

(Sent el Marcelino

del seu quarto.)

Escena 18^a

Telip. Marcelino al ulliu

Dolores.

=

Telip. Marcelino...

Mar. ; d'ha sentida?

Telip. Si.

Mar. Com si ha convingut
voste! No ho hauria evengut

jo may en la meua vida.

Advertint que no m'inquieta

la seva resolucio

ab la que no conech, jo

no in caso.

Zel-

Es la senyoreta

Bastardas.

Mor-

Es ella?

Zel-

Si.

Mor-

La del Banquet?

Zel-

Justament.

Mor-

Abquell nes intransigent?

Zel-

Mira que t' poden senti.

Mor-

que in fa? Es la veritat.

Zel-

(Dai y recel.)

Res logra
movent burgit y evident.

(elles baix.)

abb ta mare esta parlant.

(ellarellino us

l'enten)

Ell.

Mar- qui?

Lel- ¿ que t'ha de ser sogre.

Mar-

(Decidit.)

Vaig a trovarlo.

Lel-

(Determinat.)

No.

Mar-

(Gusintint.)

Deipi,

oy que'm senti.

Zel-

(Volent peromadirlo.)

Has de mirà-

Mar-

(Entendintli una idea.)

Ya li dich que'm sentirà
potser de rabia i fereipi.

(Se'n va al prau.)

Zel-

(No entenenlo.)

Que intentas?

Mar-

Mu Deu lo quant

que li dono de franquesa.

(Boca la ellavella.)

Zel-

(Espantat.)

Éoy prou!

Do-

(Sortint y anant al prau.)

Bu!

Zel-

(alterati)

La Marsellesa!

(Vident amarem.)

Yo no ni ni quedo...

(Veyent a Elvira

qu'entra.)

Ya estant.

=

Escena 32^a

Mateiros, Elvira.

=

El.

(Indignada, a l'elip)
Marcelino ha parat de
tocar, s'aba y no's mou
del fons, la Dolores torna
poch se mou d'allí
hont es quant surt el
vira.)

Tu ho contemplas? Oh! m'abrassa
l' despit y més m'invita.
Ab Don Robert de visita
toea aipo en aquesta casa!
No fa cap mal me diràs.
Yufelis, ja vindrà un dia
que ta falta d'energia
ab dolor conceperàs!

elles ja que no porras frè
als escandols com te toca,
tal com ho sento de ma boca
jo l teu lloch ocuparè.

Marcellino tu ara acabas
de ferirme al mitj del cor,
que may mes tinguis valor
de tocar lo que tocabas.

D'altre manera per cent
arreglaba l que ha passat
si tot sol no hagués despat
en lo saló à D. Albent.

(A Felip.)

Desà dar la despedida
al del tercer.

(Delip s'abotona j'ò pòu
'l sombrero.)

Després veus.

(el Marcelino.)

Bu vas à classe corrents.

(Marcelino pòu à
pòu se'n oà al seu

quarto. Uiva à

Dalros.)

Bu, al teu quarto desseguida.

(Dalros se'n va cap al
seu quarto. Uiva

després de dur una

mivada à tots se'n

va pe'l pro. etigit

qu'ella se'n va es quant
 arriban Marcelino y Dolores
 a la porta del seu quarto
 respectiv. Felip se tren lo
 dombro, s'assenta, y lo mayo
 correu cap a ell.)

=

Escena 13^a

Marcelino, Felip, Dolores,

Anton Mayo.

=

Mar.

No creurè.

(el son ja decidit)

Tel-

No?

Do-

Go tampoch.

Tel-

Tampoch... entesos.

(I'aipoch fregantra la
man.)

Chipis!

chu-

(Intuit.)

De un senyor per veure l'pis

Tel-

(Anunciat.)

Endavant, mes trepitjoch.

(et chuton que l'im.
ta pèl que té de lè.)

L'Oliva, ella t ho dirà.

(Sen va chuton, queda
de lè anunciat.)

Vesten à dalt à fer l'os -
entra dins - - aquestos dos.

(Veyent à Dalros y
à Marcelino plorant
un à cada extreim d'
esceni.)

Uy! quina presa's va à armar!

(Se presa'l sombrero y
agafa'l bastó, en tant
que a la porta del pro
apareix el tonton a.
companyant à Rafel,
Marcelino y Dalros
continuan un à cada
costó. Felip pren la

resolució d'arribar després
d'invertir mitat.)

=

Escena última.

Mateiros. Anton. Rafael.

=

Tel. - Me'n vaig pe'l que pugui se
a la Riba a passejar-me.

Do. (Entre ella.)

(Ser monja!)

Mar.

(Id.)

(Dolen casarme!)

(Després de dir les

versos ultims D. Felip

se haja abertiv ab Abu-

ton que à les lincas

entra com s'ha dit

acompanyant à Rafael

que no's veu del portal.)

(A Felip indicantli à

Rafel.)

abu-

Es...

Fel-

(Sense escoltarli y ocultant

à Rafael al parer pe'l

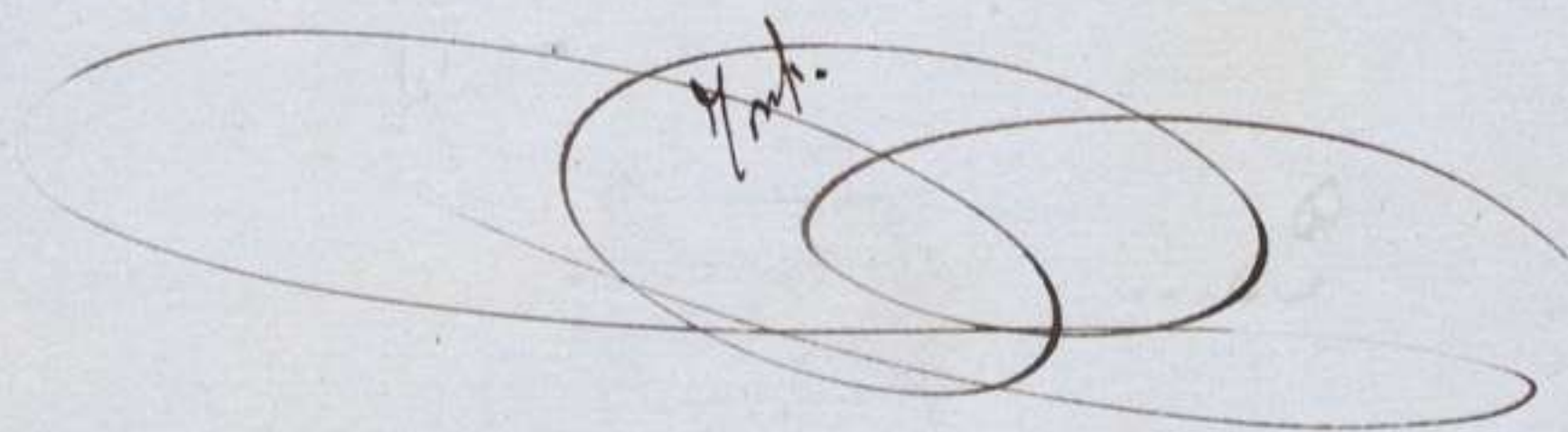
seu estat.)

Servidor de vostè!

(Rafel contesta al salu-

do, mirant ab es-

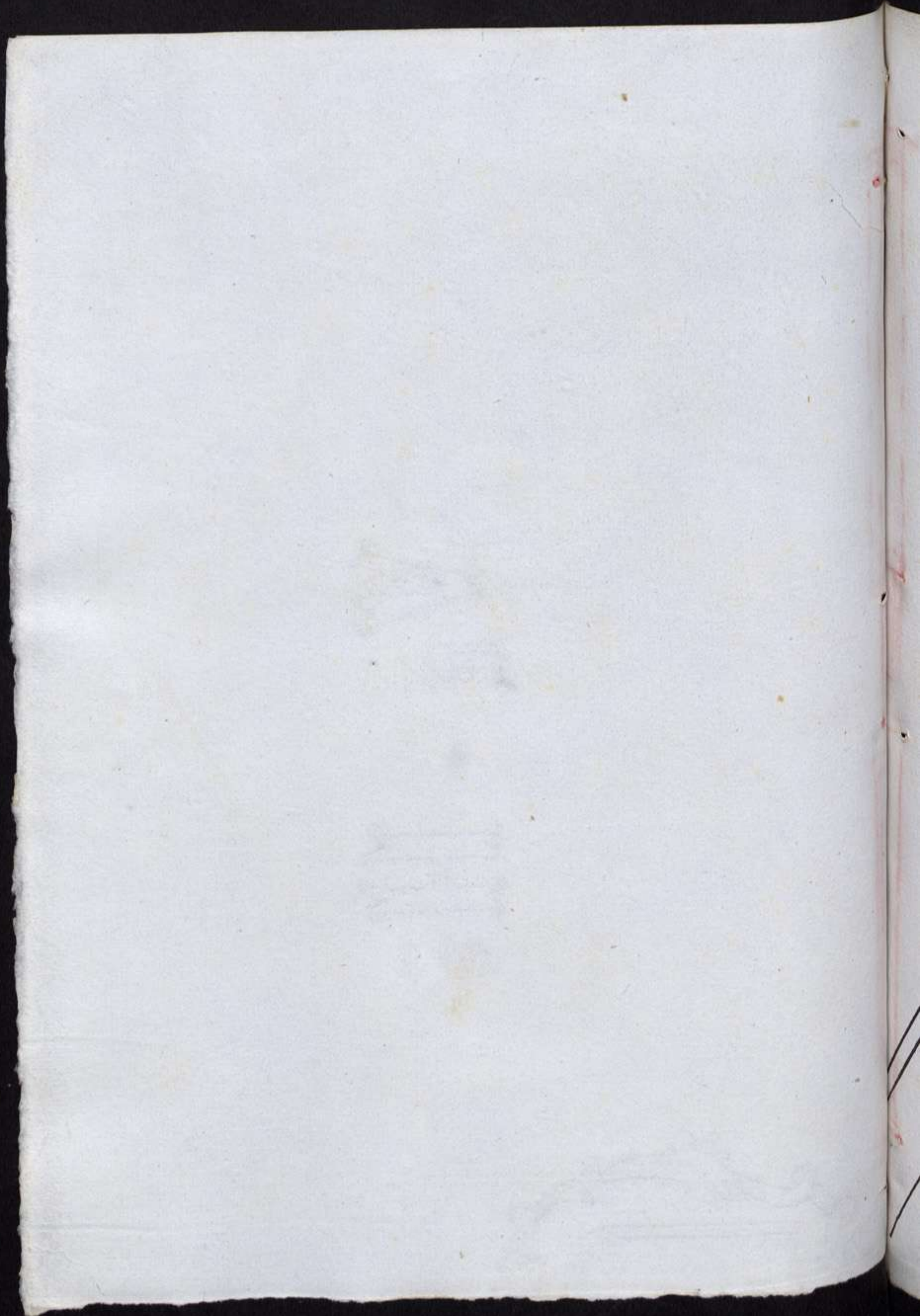
Kronyca à Lelip. etu-
ton al miti y Dolon
y Marcelino en primer
terme. Pat aquest final
deu portaxe rapidissima-
ment. (elo.)

Comedia en tres actos 13. 2 -
de

P RIMAVERA Y **T** ARDO.

R. Arius Anderius.

Acto tercer.

171100

Y

THE WINDMILL
D

PRIMAVERA y TARDO.

comedia en 5 actos

de

Rosendo Arús Arderius,

1879.

1871

1872

1873

1874

1875

Docte tercer.

=

Mateixa decoracio.

=

Escena 1^a

Dolores. Marcelino. Rafael.

Anton.

=

La col·locació de actors es la
mateixa que al canvi
del acte anterior.
Cipri es Dolores a la
dreta pluvant, al altre
cantó Marcellino aju-
gantse els ulls. Cebon
al mitj. Nibel al
llindar de la porta

(del pro.)

(el Nibel.)

abu-

Passi avant.

Re-

(Entrant.)

el molt bé.

(Diagnosa a seguir el pis.)

Seguirulo.

abu. Oh!... no encare.

ha. No's pot veurer

abu. Esperis, ve desseguida

ha. Qui, l'amo?

(Senzal afirmacion de
abu.)

Deji, jo'm creya
qu'era l' senyor que ha sortit
esperat y tant depressa.

Semblava no hi fos a temps.

abu. (Que li dich?)

ha. Sense cotpera

ja vol' usgarlo?

abu. El senyor

si... prou... pero la mestressa
te que decidirho... y vaig
a avisarla... Si vol seguir...

(Fingent un
crida sen v'aleys.)

Ka. - Obprop d'aquets joves... bueno,

(Sentantse.)

ni agrada... perquè de sempre
hi estimat la juventut...

En ella s' trova franquesa,
cordialitat a tot hora

goig, ditpa... alegria eterna...

(Ven a Dalma que

plora.)

Es possible?

(Veyent à ell'celins)

Çambi l'altre...

(S'aipen you de l'un
à l'altre.)

Qui es? Se pot saber que t'enen?

(Cap als dos se
mon.)

Continnuho... so un bon amic
que pe'l seu bi s'interessa

Do-

(ell'antrel seu mon-
res del pueto alant
es.)

Vostè!

ellar-

(92.)

Çonich vostè.

Ra-

Ho estranyan,
jo no'ls coneix... no'm coneixen,
es oritat però els dos ploran
y per mi deixa de serme
un estrany tot el que veig
que'l domina la tristesa...
Jo que'l destino'm portà
à las mes remotas terras,
i hi tingut de passar tanta.

Mar-

(constantment compasi-
vament.)

Es cert...

Do-

Pobre senyó.

Ra-

(Deixant una cara
constat.)

Ho venhen
 la prova del que 'ls hi dit.
 ja es feta la conceipensa...
 No'n dich mal de la desgracia
 te una cosa bona, aquesta;
 fer que 'ls homes s'apropinin
 loquant per ultim conceipels.
 La ditpa ben al contrari,
 d'egoisme 'ls envenena...

(Del grupo que prim)

y pel que toca a nosaltres
 prou se veu que no som d'ella.

Do. No ho veiem may...

Mar. Es veritat!

Na. Ya comprench, es lo de sempre,

inclinació contrariada ~

Mar- Sab.

Do- Qui li ha dit?

Ma- La experiència,
també m'ha passat a mi.

Do- ¿Si?

Mar- ¿També?

Ma- el pen de la Uetra.

(Sourant.)

No'n tenia antes d'arrugas
ni cabells blancs... y no queya
si anaba sense bastó,
y caminava depressa.

(El ellocelino
cantant.)

Com vostè lo mateix era,
decidit, prompte, impetuós,
y tenia un cor... que sembla
estranu, lo conseruo avuy
de la mateixa manera!

Però com vostè estimava
un àngel hermos...

(Señalant i Delicetas)

Com ella.

Do. ¿li corresponia?

Ra. Molt.

Mar. Y vostè tingué firmesa,
va senti fidel?

Ra. Com ningú,
de constancia so l'exemple,

ni hi quedat soltè esperantla.

Mar.- Noble conducta la seva.

Do.- Obipis nosaltres farem.

Mar.- Esperavmos fins à trenta
à cinquanta anys.

Do.- Ob pepanta,

Ma.- La edat l'ues bona es aquesta
per estimar. Ningú ve
à destorbar ni à distreuer.

Mar.- ¿Y perquè donchs no s'hi casa?

Ma.- ¿Obb qui?

Do.- Obb la qu'estima, ab ella.

Ma.- Oh!... ja es casada!

Do.- ¡Jesus!

Mar.- ¡Quina infamia!

Do-

que dolenta!

Pa-

No, no es culpable del tot;

à sa mare volguí créixer.

Yo llavors era un artista

pobre y carregat de deutes.

Quaranta anys dia per dia

à New-York. de permanència

per adquirir 'm han valgut
una fortuna modesta

que vinch à menjar-me aquí,

à escamparla à casa meua;

perquè pot viure perfectament

m viure lluny de sa terra;

mes morir es impossible

se ti de morir en ella.

Y m'ha donat tant de goig
Catalunya torna à veure...

Marc- Deu trobarla ben distinta.

Na- No. Molt poca diferència.

quasi igual que a u'el meu temps.

Per tot he vist gent d'empresa,

molt d'empenyo en la paraula,

caracters que no s' doblegan,

entusiasme pe'l progrès,

estímul, desitj d'aprendre....

honrades y dignitat...

Tot aixís d'igual manera;

tot es jove... menos jo!

(Còntre l'exp.)

Obqui neu y per tot crema.

elles qu'empatollo... l'edad
 fa tornarnos pitjor qu'ensas!
 Duy saber la seva historia,
 y ls estieh contant la n'eva.
 Obre toca a vostès.

Do.

Si.

Mar.

La seva honrada franquesa
 obliga nostra confiança...

Do.

Y fins li portem afecte.

Ra.

N'estieh cert.

Do.

¿Oy Mavelino?

Mar.

Oh! molt...

Ra.

Conti

Do.

Comensa.

Mar.

La mare...

Do. No la coneix?

Na. No sè.

Do. L'apellido es Mestres.

Na. (Sorris.)

Mestres.

Do. Si senyor.

Mar. L'admira!

Na. No... n'hi ha tants qu'aqueix non tenen!
la filla no serà pas
d'una que Pona li deyan?

Do. Si qu'ho es.

Oliveta?

Mar. Just.

Do. Exactament la mateixa.

Mar. - És la mare.

Ra. - De vostè...

Serà possible?... Ouy veurel,

(Mirant-se ab mirany.)

Ouy mirarmel... guapo noy...

(abb terror.)

D. Felip... son pare... l' metje-

es viu?

Mar. -

Si.

Ra. -

(Després d'un sospir.)

Tant millor...

(Dissimulant)

Bè...

Do. -

Oh! ell array que sols anhela
nostra ditpa... no s'hi oposa

(Adonantem de la tribaio
de Rafel.)

Mis que te?

Na-

(Reparantse un poeh)

Mis... me pot creurev,

ni impressiona facilmente

ya ni cualsevol sorpresa..

Mar-

Dostè tota la familia

de seguir devrà conceiper..

Na-

Si... tota.. so amich de tempo.

Has sentit may en conversa
ocupas d'un Rafel Gont?

Mar

Dostè!-

Do-

(A Marcellino)

Es ell.

Elia-

Oh, si s'hi empenya

vostè mirnos lograrà.

Ma-

Probaré. Tot seu me tinen

y m'atreveixo a respondrels

del bon èxit de la empresa.

(els dos joves)

Sobre tot ni una paraula

que so aquí, no ho diguin.

(los joves indican

que callaran.)

(Ella...)

(Espavorant la pressa)

la seva mare està a punt

de venir... sab que l'esperan.

(ell alegria manifesta)

El cor me bat com avents
mes las camas no ⁿⁱ m sostenen

(Alzando adonanteu

de la sua ensieu li

acota una butaca.)

Oh, gracias... Deixame sol...

Do-

(Ab interis astantes.)

Está tremul...

Ha-

No han de tener...

(Bremolar... Prop la entrevista.

Eslogich a la edat meua.)

Ellav-

(El Doler que s'ha

retirat al fons.)

Be un genit particular.

Do-

Es de bondados aspecta...

y parlarà per nosaltres.

Mar. i dos papers que no'ls hi entregas!

Do. Obre me'n vaig a buscarlos.

Mar. Ho a fullijar las Pandectas.

(Entra ell al quarto de la dreta mentre qu'ella se'n va pe'l foro a l'esquerra.)

=

Escena 2^a

Rafel.

=

(Absentat)

da vaig à veure... aquest mot
de felicitat m'omplena...
Lo mateix que m'hi trovés
tot igual se m'representa.

(abundant detallant

ab adonant com si ho

vejo)

Lo piset à dalt de tot
enblanquinat... la finestra...
lo seu quarto fondo rosa...
ab unas cortinas verdes;
la porta que sense clau
tenia de quedà oberta...
la tonada encisadora
sento de lo mal d'ausència.

Es qui estimo à l'Uvireta
com l'estimava à Navors.

(Ve l'cov.)

(Ab tota la tendresa pos-
sible.)

Oh quins recorts.. Uvireta!

(De prompte sentint
passos.)

Algu ve.

(Donga Uvira que ja s'ha
sentit un vers avants
parlent a dintre, a
pareip al pro.)

Bo!

(Embarrasat)

Qui seia?

(ellirantla)

Y que voldria aquesta vella!

(Donya Oliva i'altre

pausat arment.) y caluda

a Rafael ad molta de-

seruein.)

=

Escena 3^a

Oliva. Rafael.

=

U. Servidora seia.

(Saluda Rafael inclinant
el cap, però contrariat.)

De.

m'han dit per llogar-me 'l pis...

Ra. (D'impres i veulant la
paraula.)

¿Per llogar-li?

U. ¿No es aixís?

Ra. Com?.. la senyora.. Es vostè..
la mestressa?

U. Sí senyor.

Ra. (ets desfalliment.)

(Deu meu!

(Ellivontsela al in-
terris.)

No obstant l'horrorsosa
encara té alguna cosa
que recorda... un temps millor.

(abimantae.)

Y sobre tot com el meu

lo seu cor no haurà mudat.)

U-

(Senzalantli desde la

parte alant hauri

ant durant l'aport

de Kefel.)

La entrada ja haurà notat

qu'és de lo que ave no s'veu.

(Indicant lo pisi)

La distribució es entera;

segueix la moderna usansa.

(Per la qu'estant)

Obipò es sala de confiança

(Ab la dreta.)

Obqui un quarto à la francesa.

Na- Res vuy veure, que 'u treuria?
es inútil; me conse

U- Si, mes parlava voste
de deipar la cotperia,
y es impossible del tot.

Na- Permeti:

U- Be d'anar junt.

Na- Douchs cedeipo en aquest punt,
ni ho quedo, ja que no 's pot,
si be que no ho necessito.

U- Obipis te à la ma amoglarho

per no ferme us- y pagantlo.

(Veient la mala
cara que hi posa ell)

Ab aconsellar me limito.

Vostè es lo dueny y disposa.

Ra- (Ab ironia.)

Gràcias!... Abcepto desd'ave.

(Valent a estar prompti.)

Estem entesos?

U- (Ab recel.)

No encare!

Hoga un pis es una cosa

compromesa en gran manera

com no s'coneix a la vista.

En que s'ocupa?

Ha-

(et intenciu.)

Sò artista.

(eliminanta per jutjar

de l'artista.)

(Veyam!)

U-

(et molt just.)

(No farem carrera.)

(De mala gana)

artista... qui?

Ha-

(Sabent l'aputè

que ensaria.)

(No ho aguantarà;

serà aipo' tocarli l'uiu.)

Misich.

U-

(Horroritzant.)

Doste! - Musich diu!

(Sols de sentirhs m'espanta.)

Ra -

(Content.)

(S'ha venut, està aturdida
ets recorts...)

U -

Cant de lloquí.

y es ofici l de vostè

dolent per quanys la vida...

Ra -

(Disilusionat.)

(Ha adquirit molta prudencia

molt pes...

(Suspiri d'im suspiri.)

boants no era aipis)

(Abatiment)

Pagarè sis mesos.

U. *... (Contenta y admirada.)*

Sis. -

D'aquest modo, la carencia
d'informes. -

Na. Si, no hi fa res.

U. *(obuant a servir a la
tauleta.)*

Dir mitj any adelantat?

(Dejenillo dret.)

No me n' havia adonat.

*(Ab molta compli-
ments.)*

Segui, segui... No s'ha ofès
pe'l que deya? - Es natural, -
la mes bona garantia

està en sa fisonomia
d'home complet y formal.

Ra- (Ab compliment)

Li sembla.. (Damos ja prova

alguna cosa oblidada:

la simpatia atrassada
va venint.)

U- (Trayentú una capeta
de rapé y almirant.)

d'usa? no'n prova?

Ra- (Després de no pendreru
y al fortich.)

(Ella! obipò in faltaba veurer.)

(Per ombra de la
situació.)

Y quant es?

U-

Dol di 'l lloguei

Mill vals al mes... cap d'ine;

molt barato, me pot creuwer...

Na-

Gassi 'l recibo.

U-

(Allevant y aronstant)

a la tauleta.)

Després

lo del gas... una friolera,

un duro per la portera...

Na-

Es dir que no va comprar?

U-

Be molt zeny per judicarlo.

(Ab avançis.)

Luogo hi ha 'l fregar l'escala

Na-

Senyora...

U-

Ello m'ho regala

tot aipò kinch de pagarho.

Voldivia a la seva edat

puja una escala a las foscas.

ab parets brutas y toscas

y de ningú resguardat

Pel bé dels meus llagaters

tota vigilancia es poca.

per cumplir com me pertoca

no escassejo los diners.

Ha-

(ab malici.)

Nosté... es bona - elles lo dit

terrible l'pis fa pujar.

U-

Y l'trova car! Vol callar!

Un pis qu'es tant favorit.

de llum, de sol, de claror,
 que ete una vista tant bona,
 de seguir qu'en Barcelona
 no se 'n trova de millor.

Casa quieta... distinguida...
 ho conceiverà en el acte,

(ell interin unrent)

per vostè faig un contracte
 y li firmo desseguida.
 per cinch anys....

Ra-

(Disguntat.)

Permeti..

U-

(ell fingida sorpresa
 per estimularlo pero ab molta
 amabilitat.)

no accepta sens vacil·la
plausible oferta que fa
una senyora a vostè.

me'l creya mes rasonable.

Na- Oh, l'interès la domina,

mes, fins avè s'endeuina.

ho molt que ha sigut amable...

(Fa signes d'assen-

timent, ella tota.

vant a servir.)

Pl. Per deu, està convingut?

Na. Posi deu..

Pl.

(Se tren les ulleres.)

(Quanta firmura.)

Ma.

(Admirantem de los
ullas.)

Paribè... per mes desventura!

(Coment.)

Per pò no mi ha conegut.

U.

(Et la pluma a
la mà.)

Donchs... la gracia de vostè.

Ma.

(U nom! quan el sentirà
efecte li causarà.)

(Molt clar.)

So... tout.

U.

(Molt indiferent.)

Tout. ab una T.

Ma.

(Bona nit.)

Ab una T!

U.

(Molta naturalitat)

Per inserir el

precisa ser sapigut.

Ha.

(behtant)

Quei di estan desconegut

el nom, per no s'abi escriurel...

Ha borvat de sa memoria

com te borvat del seu cor,

que de son primer amor

pot contar tota la historia?

abl qui aspirava en quest front

la puresa en sa fragancia,

a lo seu amich d'infancia

a lo seu...

(Determina al vint l'actiut d'
ella.)

en Kafel Font?

U. (Sorpres.)

En Kafel! Vostè? Es possible?

Ra. (Ab passio.)

Si, Elvireta, si, so jo...

U. (Lèria.)

Reportis, puig semblant tò...

Ra. (Dominant.)

Comè poch, es fins rissible,
després tant llavèh intermedi
ja ho sè bè, mes l'amistat
à lo menos no t'edat,
y en que aipis li causi tedi

me crech, en drets à la seva,

(Ab vehemencia)

¿Es precis ferli present
lo seu primer jurament
que res d'ell no la relieva?

U-

(Molta fredor y ab-
tivy)

De poder oblida lo cel
la gracia m'ha dispensat;
tot com si no hagués passat
tinguin ben present Kafel.

Na-

Com pensar ab mala sort
deipant ma patria adorada,
que al tornar, vostè malvada
me requés fins lo recort?..

No pot ser... virtut fictícia
 lo seu sentiment acalla,
 creu cunpli un deber, y calla...
 muy ferli aquesta justícia.
 Per favor, digui, hi pensava
 en veritat o bé fingint
 com en altre temps mentint
 me deya que m'estimava.

(Suet elton.)

=

Escena 4ª

Matejos. elton.

=

Don. - Senyora, mossen obloy.

U.

(Respirant satisfeta.)

(A bon punt.)

(A eston.)

Ja se lo quies

hi vaig, no's mortifiques!...

Don.

(Per mi fos.)

U.

Alout es el noy!

Don.

(Derivament lo quarto

drata.)

Es aqui dintre'l seu quarto.

U.

(Alunthi y morrent

a eston que se n'ou

gi.)

Està bé.

abu.

(abnautren.)
(Y tant: prou se ven!)

(Zra.)

U.

(Bancant lo quante.)

No ouy que 's pugnin di aden.

(Se fier la clau à

la butpaen.)

Abipis lo perill aparto.

=

Escena 5^a

Uvira. Kafel.

=

(Mirant à l'hotel.)

(Obquest home.)

(Saludant.)

Servidora.

Ra-

(Determinth.)

Una paraula no més.

(Ella no's mou.)

Parla en favor de promès
del seu fill qu'estima, adora
com vostè y jo... els dos.. en altres
temps.

U-

(Et impatientin)

¿Cucare! ¿Sempre aixis?..

Ra-

Oulga qu'ell siga felis

si no hem sigut nosaltres.

No me 'l condemni ab rigor
casantlo per conveniencia
que nadant ab opulencia
trist se mori sens amor.

Perque robarli l'etpis
que tant anhela gosar?..

Perque 'l preten condemnar
mentres visqui a se infelis?

Mostris per ell consolida,
a son anhel no 's oposi

deipil ser felis, que gosi
que visqui: - l'amor es vida!

• di demano pel recort
de nostre...

(Determina devant la vi-

(fade d'hoira.)

mostra amistad.

el.

(bb altivoy.)

No fa gayre li he observat
que lo que vol dir ja ha mort.

(clllet seria y digna.)

Nel demés lo que in repara
à fi d' evita' l' perill...

se tracta de lo meu fill

y se cumplir com à mare.

Guardi per altre ocasió

de resultats mes propieis

los seus laudables oficis

de compassiu defensó;

no vol ni ha menester d'ells

lo meu fill, que fa'l que anans,
ni jo preterch, ni demans,
ni necessito consells.

(Perin va per'l foro
queda Rafael atordit.)

=

Escena 6ª.

Rafel.

=

Perqui lo tornarla a veure
jo que fill, aqui guardada
la tenia enamorada!

lo que veig no acerto a creure.
¿Y podria estar-me aprop d'ella?
Si; aquest sera lo meu castich.
Deixare lo meu fantastich
quan me fiesi en lo qu'es vella.

(Just Doloretas
planta)

=

Escena 7:

Rafel. Doloretas.

=

So. Aquest trastorn tant horrible
Deu meu, jo no sobrevisc.

Ra. - Que te?

Do. - Vènen à buscar-me
per dir-me à n'el monastir
de Pedralbes.

Ra. - Pobre noya

estant reclosa allí dins
me faig càrrech que l'convent
li serà poch divertit.

Do. - Fos un desert, la montanya...
tot me seria indistint.

no es aipo l que'm desespera.

Ra. - No es aipo? - Donchs?

Do. - És que allí
estare' Mury... no l veurè,
me morirè de fatich,

de pesar...

Ra.

(Content.)

Oritat! M'alegra
m' inunda de regositj.

Do.

(Surpresa.)

Vostè... à qui creya tant bo
ab un cor tant compassiu!

Ra.

Justament, en que l'estranyj
à n' aquí se trova l' quid.

(Content y mirant.

se à Doloretta.)

Una qu' encare ab fe estima
com jo, com al temps antich.

(A Doloretta.)

Es dir que no vol ser mojar!

No ho vol ser! Y soch aquí.

(Resolt.)

No ho serà, donquiu per cert,
en lo que in fico pe'l mitj.

Do- Bé 'l medi per oposarse
à Douya Uvira!

Na- No un, mil.

Do- (abpartant la idea)

Contra ella que m'ha educat,
que ha fet de mare per mi;
perqui jo, vostè ho ignora
soch h'orfana, à ningú tinch
fora d'ella, m'amparà
y baip son cuidado visch.
Era amiga de la mare,

la Rosalia.

Ka- que diu
es filla de Rosalia...
aquella noya gentil
qu'era la perla del barri,
que vestia tant bonich
ab son mosador de sarja?

Do- No ho sé.

Ka- Oritat.

Do- Pero sí,

que sé que a vostè Kenia
com al seu millor amic,
y que avants de morir, veurel
era tot lo seu desitj.

Ka-

(Sapri.)

Ra. Com!

O. - Per donarli aquest plec
que com al sobre està escrit
es seu, diu que li guardava
ja molt temps, d'un dia trist.

(Li dona un plec abul-
lat que'l porta a la
mà desde la seva sor-
tida.)

Ra-

Un plec... que serà? No entenci.

(Va a la taula i pren
el plec que conté
una infinitat de
cartes pligades.)

Cartas! - Letra nueva... si.

(Obrint cartes)

També hi ha las del Ploweta.

Comprench... per no desembrins
en son poder las guardava

desde'l dia... si, tant trist

que desenganyat del tot

surti pels Estats-Units.

(Deyent al últim

del plech una carta

closa.)

o mes una carta closa...

(Ellisant el sobre)

Dieu Rafel lo sobrescrit...

Weyam.

(Ornamento à mirar.)

Desconech la letra,
no entench el que podrá dir,

(Llegint)

Rafel: las cartas d' Elvira
van inclosas aqui dius,
també hi ha las que voste
ple d'amor li havia escrit.

Obquestas de tant llegirlas
gravadas al cor las tinch;
las se fotas de memoria,
per apéndrelas he patit
lo que no's even, ni s'ho pensa,
perquè ignora los motius.
Es lo torment mes horrible

al davant dels ulls tenir
protestas d'amor que a un altre
dirigir el que una estimi...

De nos llavis lo secret

que tant guardava ha sortit

Perdonini... Si l'Elveta
a vostè hagués fet felis.

afegant lo meu amor,

jo resignada, tranquil,

a Deu li donava gràcias

y el secret moria ab mi.

Es sols un presentiment.

mes la seguretat tindrà

de que un dia llegirà

esta carta que li escrich.

Ab las horas li demano
 si la meua filla viu
 que 's recordi, si en sa ma
 esta lo jera felis,
 que jo estimantlo a voste
 he donat l'ultim sospir.

(Declamant.)

Y vaig sortir per America
 deixantne patria y amichs...
 convenent de que l'amor
 no havia may existit...
 Pobre noya... m'estimava
 de debò... Cego de mi
 tenia la ditpa a prop
 sota la mateixa humil

taulada.

(Per Dolores y ab emoció)

Qui sab si fora
filla meua!... - Més que dich!

(Després d'un sospir.)

Oh! que n'era de poch seny!
d'aquí m'vi lo sí infelís...

avuy es mes rasonable.

la gent. Sembla pe'l que he vist...

(Rafel queda à la

taula llegint cartes que

obra.)

=

Escena 8^a

Rafel. y Anton.

Ant. Quant tingui gust 'l senyor...

Raf. ¡Go! De que?

Ant. De seguir 'l pis

Raf. ¿Que u tingh de fer de seguirlo?

Ant. Com la senyora ni ha dit...

Raf. ¿Abont es ave?

Ant. Ab n'el seu quarto.

Raf. Que hi ha un capella que 's diu
mossen obloy?

Ant. Ell mateix.

El factotum de la casa
a qui ningú contradia
valgament fens conulyan
vulqui ab rodas de molí.

Es confes de la senyora
y namos, ja està tot dit,
com qu'ell la deixa salvada.
si vol, no mes fentli aipis,

(fent una creu ab
la mà.)

y no fentli, me la envia
al infern o be a u'els lliris.
té a la senyora a u' el puny,
y lo que sento per mi
no es que hi tinguis a Dr. Ibova

es que 'ls denies hi seguir
 y que ho vulgas o no vulgas
 aguanta y calla, jo 't flich!
 No's pot toca una cadira
 qu'ell no donga avants 'l si,
 's menja lo qu'ell disposa,
 's vesteix tal com ell diu,
 y ni cap rey absolut

ha manat com ell aqui.

Es l'amo ab tot y per tot.

Va. Com l'amo? Donchs l'amoit?

Vu. Don Felip? Si fa o no fa

ve a ser l'ultim redoli,

es lo que 's diu un calbassas.

Suposo que 'l que li dich

Es com no dirho à ningú...

Oh, no 's pensi ab sobra pit
per clavarli à n'ell mateix,

y'm tindria de sentir.

Na- Poto parla ab molta franquesa
per mi no corras perill.

Que tenen molta familia?

du- Un noy no més, ja l'ha vist,
va ser l'últim de la colla,

y molt avants de tenir,

ja grandets, quasi com ell.

dos mes se 'ls en van morir.

Na- Ebipis, donchs, aquella noya?

du- No 'ls hi costa cap fatich,

qu'es tan d'ells com de vosté

com d'un altre com de mi-
 Sa mare, una gran dona
 amiga de molt antic
 del senyo y de la senyora
 cantava 'ls goigs de San Prim;
 y al veure's aprop la mort,
 va demanarlos humil
 que amparessin a sa filla,
 y varen ser compassius.

- Ma- : No es filla seva? millor!
- abu- : Tave, aixo, perque ho ha dit?
- Ma- : Perque aixis podria casarse
- abu- : Ab el senyoret, prou, si-
 Ab consent la tancavan,
 alli, de reipas a dius.-

Ra- ; Ab el convent. que vol ser monja.

abu- Ella. de Sant Agustí,
pero per força los peijan.

Daya, digni, no es ben trist
no tenir qui la defensi,

cap parent, ni cap amic.

Ra- No 'u tenia, pero 'u té.

abu- Donchs hont es que no l'hem vist?

Ra- No s'ha presentat encare.

abu- que 's desendi.

Ra- Cap perill:

no tinguis por que 's desendi
mentres que jo sigui aquí.

abu- Hont me viu no sò gens lonto
ab lo dit, m'ha volgut dir

que'l mateix, vostè en persona,
es'l parent o l'amich...

Na- que privarà que la tanquin
com dius, de veipas a dius.

abu- S'hi gosès, li deya toquila,
primer, perquè fa felis
a n'ella y al senyoret

y després, perquè tenim
ab això, que se li clava
un pebrot dels mes bonichs
al senyor Mossen obloy

que may que l'haguessim vist.

Na- Ya l'has acabat de veure.

abu- que n'estavem de tranquils!

Na- d'hi cantare las quaranta

y me l'escombro d'aquí.

- o haig de fer certes preguntes

que convengen als meus fins,

entretant tu cumples l'ordre

que tens d'ensenyar-me 'l pis.

du- Ya pot pregunta 'l que vulgui.

ha- Des caminant, que ja vireu.

(Seu va al chiton que

un quints de la es

guerra. Pausa i y lueya

surgeley mult exp-

fient, per la jro.)

Escena 9ª

-Felip-

Lo qu'es jo no'm determino
de ferme tan mal paper.

¡y hont es la cava per fer-ho
la que ~~tench~~ jo, no serveix.

Si hi pogués anà ab caveta...

Pujaten are al tercer

y digas: que Deu los guard,

venia per di a vostés

que a n'aquí ja hi son de massa.

Poden avisá al moment

que vingui la conductora
y se'n van avuy mateix.
Cuyadint, parlantme clar,
y per desgracia cert sent,
perque així ho vol la senyora
que jo... vamós... no esch res.
Oh! no, no, s'ha de acabar,
esò molt debil, ho conech.

Escena 10^a

Felip y Doloretas.

=

Do.

(Sortint del seu quarto
plorant.)

Quina desgracia la meua!

Zel.

Bu, Doloretas, ¿que tens?

Do.

que haig de deixarlos a tots,
que m'aportan d'aprop seu.

Bonchs jo no vuy que te'n vagis.

De veritat? No ho vol voste?

Zel.

No, filla, no.

Do.

Quant l'estimo!

Zel.

¿Y com ho fem?

Do.

Si, ja ho veig.

Zel.

Sortirà l'Sant Cristo gros.

Do.

Hi hauran crits... no te veney.

Zel.

¿Quant han de veni a'buscar-te?

Do. Desseguida: ave marieip.

Tel. Donchs que vinguin, ls espero --
mes ben dit ls esperem.

Escena 11^a

Dito. Marcelino, (de dins.) després
Anton.

Mar. Gare! bo! obrin desseguida!

Tel. Marcelino!

Do.

(obrunthi)
No hi ha clau.

Mar. Dolores, obra...

Do. No puch;

obipò es que l'hauràn tan cat.

Jel. Si, sa mare, ningú més.

Do. M'ho pensaba, es per privar
de podernos despedir.

Mar. Despedirnos? ¿Que te'n vas?

Do. Desseguida se m'emportan
al convent com tu ja sabs.

Mar. ¿Y jo tindré que sofrirho?
que no s'ho pensin, no, may.

(Just abton.)

abu. L'hi dirpat que hegeis cartas
estan llest ja avisová.

Mar. Ves, digals que si us separen,

que si't krenhen, si te'n vas,
ni matavé, ben seguir.

ho juro, no vivré ni quant.

Chu-

(Aprobathe)

Chipi... aipi...

Zel-

Noy... Marcelino..

Mar-

Vostè, pare?

Do-

De à salvorus.

Zel-

No voy càrrechs de consciencia.
; os estimen? s'ha acabat,
jo faré que tot termini
com deu ferse en santa pau.

Mar-

Mes la mare..

Zel-

Per mi queda.

Mar-

Pero vostè cedirà.

Zel. No t'ho creguis, gens ni mica.

Do. Tant de debò!

Mav. Ab veuvert.

abu. Veyam.

Mav. Vuy sortir..

Zel. ¿Y com vols ferho?

Mav. Esperis, no serà llanch;
primé ensorrarè la porta
ja veurà com salta 'l pany..

(Gasroll.)

Zel. No vas bé, noy, à la quieta;

si meus soroll es ben clar

ve ha mare y tot perdut

Mav. ¿Es oritat; mes com ho faig
per sortir?

don- Un escalament.

Mar- Magnífich!

Do- Pot ferse mal!

Tel- No coignis.-

Mar- No tinga por...

don- Hi ha un Deu pe ls enombrats.

Ab l'escalament.

Mar- Si, just;

lo qu'es per qui dintre ray,
posant la taula...

Do- Ben compte.

Tel- Quant hi arriuis, sent a dalt.

Mar- Ven! ja hi sò...

Tel- Quatre cadivas,
poserilas y poto baipar.

(Surt Donya Ulvira sorprenent

als tres ab una ordinada orden

un perpende a la finestra

tra de sobre la porta.)

=

Escena 12^a

Dito, Ulvira. Dins el Rafel.

=

U. Qu'és lo que mivo!

U. Ispantit me for a d'que veus.

U. Y com gosas contestar,

ni tant signiera mivar-me,

quant coses per lo que fas
deurias avergonjarte

no gosant aipecà l' cap.

Tel. De lo que ave faig te queixas
lo que faré has de mirar!

El. Telip... Telip.-

Tel-

Res per força

no tens de volerho may.

Las cosas per na a dret fil

tenen de ser de bon grat;

aquet no vol la Bastardas,

que no s'hi casi es ben clar...

aquesta no vol ser monja,

que no professi y en pans.

D'aquesta manera, evitas

que tots dos jurin en fals,
aixís las cosas s'arreglan

y tots hi sortim guanyant.

En'ets manat fins aquesta hora,

per avuy deïpau manar;

amen sempre jo t'he dit,

digam Jesús, tant se val;

tú dis faldillas, jo calsas,

y tot và com té d'anar.

Hi acabat'l meu discurs,

que de mèrit no'n té cap,

a no ser lo d'expressarme

lo que vuy, sense si llarch.

Falta sols que s'executi

en totas las sevas parts.

Qui no li agradi que ho deixi,
he dit: es lo punt final,
y Santa bona Maria
y tal dia farà un any.

Chu- (Remacatpo!)

Chu- (Molt bé, pare!)

Chu- (Bre vindrà l' daltabaix.)

El- Y quin parlar mes grossè,
tant ordinari, tant baix--

Chu- (Esclar, com que us li agrada.)

(Vigent a l'alt)

que tant pe'l pro. unigis més

se'n adon.)

Oh!.. Vostè?..

Raf-

(Ja estàs collant.)

U- Ab tu prou t'agafavé
 sense correr; aipò ray.
 (obre in toca desvaneyer
 lo mal efete causat
 per las paraulas sortidas
 de la boca blasfemant.)

Chu- (Vosté va a favor dels reys?)

Na- (Si, callenthos.)

Chu- (Donchs ja ho faig.)

U- (Abgafant a d'altres)

¿Que significa Dolores
 una conducta semblant?

Que fuyas? - Parla ab un jove
 que si t'es quasi germà
 sos pares no t'ho permeten,

molt al contrari, ja ho sabo!

y a casa meua mateix,

y en presencia d'un estrany.

Son aqueixos per ventura

los exemples que t'he dat.

(Entra D. Felip al
quinto de Marcelino.)

Ra-

(Llegint una carta en

alta veu.)

"Diu la mare que no t'parli,
pobre dona, no'n faig cas-

Jo t'estimo sobre tot;

"No parlarte? Morta avans!"

(que sento?)

U-

Fel-

(Obquet senyo qui es?)

chu- (El llogatí; es molt estrany
pero també bon subjecte.)

U- (el director.)

Y com gosas alsa 'l cap
després de l'atreviment
de donà escandol tan gran
¿'hauràs dit, la mare in manca
donchs la finestra.

Tel- Cabal

la- (Segueix.)

"Obipis que la mare surti
desseguida tu ho sabrás
la finestra deiparè
oberta de bat a bat.
¿u contas.."

(Parant de repent.)

(C'hi quinta idea.)

(Parla l'air al d'avechi.)

iii.)

U- (Sen men tremolo; un afany
sento inquieta.)

Ma- (Parla a d'avechi.)

(La minyona.)

(Se in vi d'avechi pe l'ho.)

Si no se'n convens. - ni may.

(Se in l'aura ant

d'avechi aq al sen

quarto.)

Escena 13^a

Matipos. men. Marcelino.

=

Del-

(Al viva.)

Que vi a ser lo que hegeis
aquet senyo!

Ma-

Un treball...

una novela... per cartas...

que in proposo publicar

ab los noms deis que hi interenen.

Del-

¡Noms y tot?

Al-

(Espantado.)

(Será capas?)

Na- Dependes de circumstancies
y d' un consentiment.

U- (Abh.)

Na- Qu' espero..

Del- El consentiment
del autor?

Na- Indevinat,
just.

Le- Oh, te de ser curios!

Na- Molt, li asseguro.

Del- (Abantli a pendre la
carta.)

Deyam..

U- (Abantant la via de
Delis.)

Qu' indiscret!

Tel.

(Excusantue.)

Oh, be....

U.

Com gosas! -

Tel.

(A Rafael dissimuladament.)

No vol que lleguipi, sabi...
perque ha dit qu'era novela,
ella es rigida en alt grau,
ab las novelas no hi passa -

Da -

(Abans de la
Auleta.)

La prevenció no es del cas...
Los primers capitols son
tant bonichs... comencen tant
alguna vegada els ultims

son tristos... oh, ls desenganys...
Mès el que vol, ne pot treure
sempre una lliçò moral.

(el llova dautli

la carta.)

Quin, llegip.

U-

(observada)

Yo... no...

(Intentant arreglar la

carta.)

Ma- Ne tinc d'altres, aixo es veray

Del- Un bon rato... jo m'hi assento.

(Repantigant en una

butaca.)

Llegip, llova.

Mr.

(Entrant zese se uită,

Baie și răpit a (dele))

(Ja estă.)

(Pasen elucelino al estat de m
mo.)Escena 14^a

Coto meos ebuton.

=

U.

(Ilegint al emsio.)

"Nida meva... estimat..."

(No podent continuari)

(Oh!)

Ma- Passi'l nom per alt... no'l diga.

Ge- Si... estimat... tres estrelletas..

(Deixent que llegis
baix.)

-Per tu sola? Vè, t'explicas!

Ma-

(Baix i lluritat)

(Boni a llegi aquesta pàgina
dels alboros de nostra vida,
No vulga qu'ell se n'entèri
que aquí jo tinc tot lo llibre.)
Y puig sempre ab matrimoni
las novelas finalisan...

(Deixant a Marcelin
i a Dolores que estan un

à cada estat iuu)

obqui tè lo desenllàs.—

U.- Desenllàs qu'es impossible.

Na.- Que ha de ser!

U.- No oull.

Na.- Jo sí.

U.- No, no, may, mentres jo visca.

Ha dit may, donchs serà sempre
à n'á mi ningú in replica.

(Escolti l' que vaig á dir;
si no la logro persuadirne
à n'el seu marit, las contes
ho logran desseguida;
de totas n'hi faig entrega.)

U.- (Será un fet de ls mes indignes.)

Naf- (Pro ab bon fi, perquè desgracias
y remordiments l'hi evitan.)

(Al 2 delip.)

Don Felip, molt senyor meu
sens dubte lo maravilla
que sentli desconegut
me trobi com de familia
en sa casa, y en assumptos
de vostès intervingutue;
vaig à donli explicacions
perquè sapia à que atenuise.
En primer lloch, aquest pis
es meu, permeti que ho diga.
Després, motius poderosos
à que m'oposi m'obligan

qu'es compleixin sos intents
 d'enterrar plena de vida,
 matantne sos ilusions
 d'amor, de ventura y ditpa,
 a aquesta pobre nofanaeta
 que veientze ser consigna
 de son deber i callar,
 va al sacrifici sumissa.

El. - ¡Y ab quin dret vostè interviè?

(el deliq.)

Tesli dir perquè s'hi fica.

Del. - Quant ell ho diu...

Na. - La senyora,

en oritat se precipita.

Abl donà aquet pás, pot creuwer

que algun poder m' autorisa.
La move d' aquesta noya.

Ho- Si; que?

Tel- Gu!-

Na- La Novalia.

U- Ya ho sabem.

Tel- No vots callar!

Na- Et vostes quant va morirze
la va deipà encomendada.

U- Bueno, si; pro aipò no explica.

Na- Igual encàrrech a mi
m' va fer lo mateix dia.

U- A vostè, trovantse fora?

Na- Esta carta ho patentisa.

(de la tren y la unió)

Jo sempre tinc testimoniis
per provar tot lo que diga.

Obre bi. mentres vostès
se la mirin com a filla
al dret que li tinc ja vençut,
del contrari so' inflexible;

¿la volen sacrificar?

me la cuporto desseguida

U. Ho vençut; mes d'hont ha tret

'l sacrifici que indica;

tots ho volen, y la noya
conformada s'hi resigna.

Ref- Com de pus y mans ligada
s'entrega al butpi la victima,
obren per parts: ¿tots ho volen?

¿Dostè, D. Felip, què opina?
Fel- L'està tancau no m'agrada
per ningú, siga, qui siga.

U- Respont resolt.

Fel- Ya veuhois...

U- ¿ue?

Fel- Si ella está decidida...

U- Preguintali, sunt de dubtes.

Mar-

(Parix a Dulcor)

(No t'espantis.)

Fel-

¡Noya!

U-

¡Dina!

Felip-

Per morija tens vocació?

Do-

¡Go!

U-

Si que n'hi.

Mel. ... Calla.

U. ... Digas.

Do. ... Jo farei el que vostès manin.

U. ... Ya està vist, ben clar o explica.

Mel. ... Que no ho vol ser, per lo tant
que me l'emporti precisa.

(Disprent a endur-se)

Mel. ... Obispo may: jo no ho consento.

U. ... Ni jo.

Do. ... Jo tampoch!

Mel. ... No.

U. ... (Abraonilla)

! Filla!

Mel.

(al Uria.)

Compari la diferencia,

ella si que's mostra digna.
d'hi ha dit filla; de veritat
aquet nom vulga que tinga.

(et part oeyent vacilant
a Uiviv.)

(S'ha de donar el cop de gracia.)

(A ella Uiviv.)

(Bre es l'hora; desseguida.)

(A Don Felip.)

¿d'hi sembla bé el matrimoni?

Fel. Segons..

Mar-

(Durotint paqui em-

testi D. Felip.)

¡Dostè!

Fel-

¡Qu'embolias!

era à mi à qui preguntavan.
 Sou l'un per l'altre, s'estiman,
 y si ell es un bon heriu
 ella no es mala pubilla.

Yo la doto: ma fortuna
 es seva; no tuch familia...

(Intençiosament)

Sols me queda la memoria
 d'un passat... (qu' aquí's dissipa.)

(Paix i lloira pel
 paquet de cartes, en

aquest moment précis

la senya que fa en

Marcelino que s'ha

arrestat al peu

quant en l'afel li diu^a ebre
es l'horra: toca 2 anyra-
ment acompanyant d'un
veu que conta desde
diu.)

Veu. (diu) + Cent qu'és un fer torment
lo mal d'ausencia,
cent qu'és un fer torment
l'anyorament."

Del. ¿Perquè toca? ¿eb que ve?

Naf. L'anyorament, que be explica
jo que ho se, quant se pateix.

(Vels dos jovers)

Que no s'anyorin, que viscan.

U. Bons recorts dels meus amos,

fuig ab ells, deipem tranquila!
 - Elles no... jo estava obcecada,
 per queip tant lo cel m'avisava...

=

Escena 15:

Matipos, buton.

=

bu.

(A Donya Uliva.)

Mossen obloy diu si surt...

fel.

Digas e' esperi una mica

(Obport amuntar)

(Buidria bona esperada...)

per mi, anés treya la rifa...

(de noi.)

= =

Escena última.

Yelip, Rafael, Eloira, Dolores
y Marcelino.

=

24. Se l'hi té de fer saber

que'l pensat tot se capgiva.

Nes de monjas ni Bastardas.

(Eloira)

Qui l'hi daràs la notícia

Cl-

(Duntant les mans dels nays.)

Pedeipo, jè es mon deber
bona mare, vostra ditpa.

!Mare!

!Mare!

Mar-

(Adelors.)

!Meva!

Do-

!Si.

(Datin let.)

Naf-

Abipis.

Del-

Has estat sublime.

(Ap. à Nafel.)

Ha vist que jo m'enfadava
y ha consentit desseguida.)

Al- Sou l'un per l'altre.

Del- ^{Oritat!}

U- Obre si; com qu'ella es rica.

Maf- (Menos mal, no es tot perdut;
se veu qu'encore en sensible
à la musica... alsò armonich
de la moneda quant trinea.)

Mav-

(ell reconeixement à
Maf.)

Bon amich!...

Do-

Dosté!...

(22.)

Mav-

d qu'eternissa.

la nostra felicitat,

l' que us retorna à la vida.

Do. di debem: l'estimare
per sempre com una filla.

Mar- Com un fill jo també sempre.

Naf- (Susplicant y agafant
les mans.)

¡Senyor! L'availa divina
que no's compleix casi may
ab tot que tant se prodiga.

Mar- ¿Se'n dubta?

Do. (Al interior.)
(Id.)

¿No us creu?

Naf- (Commo gut.)

Si... si...

(Yo era igual... sembra que imputam.)

(ells dos joves baixants
de la muntanya al present)

Ser estimat y per sempre
de jove l'home tenia;
ja que sols ha sigut home
y com a home mentida,
jove que ave en una vellesa
per veritat l'home tinga!-
Perque la experiencia ho mostra
de las cosas impossibles
es aquesta, la mes facil;
y ja qu'es de nostra vida
primer capitol l'amor,
per acabarla tranquila,
la sort ens otorgui al menys

que l'amistat l'últim siga.

308

